

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การส่งเสริมการลงทุนจากจีน: บทบาทของ
สถานกงสุลใหญ่ และ สำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน
ณ นครเชียงใหม่

จัดทำโดย นางพาสนา พุทธิกำพล
รหัส 1022

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การส่งเสริมการลงทุนจากจีน: บทบาทของ
สถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานส่งเสริมการลงทุน
ณ นครเชียงใหม่

จัดทำโดย นางพาสนา พุทธิกำพล
รหัส 1022

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่า จะมีแนวทางใดในการดึงดูดการลงทุนจากจีนให้มาลงทุนในประเทศไทยให้มากขึ้น และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ในฐานะหัวหน้าทีมประเทศไทย จะมีบทบาทเสริมหรือช่วยเหลือการดำเนินงานของสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้ ได้อย่างไรบ้าง

จากการศึกษาพบว่าจีนมีศักยภาพมหาศาลในการไปลงทุนในต่างประเทศ จากการมีเงินสำรองระหว่างประเทศสูงสุดในโลก ถึง 2.03 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่หลากหลาย สืบเนื่องจากการที่จีนเป็นแหล่งลงทุนของบริษัทข้ามชาติในหลากหลายธุรกิจและอุตสาหกรรม เป็นเวลายาวนานร่วม 30 ปี นับตั้งแต่จีนเปิดประเทศ และรัฐบาลจีนก็มีมาตรการส่งเสริมให้วิสาหกิจจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศให้มากขึ้น โดยมีนโยบาย Going Global เป็นยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมให้วิสาหกิจจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศ

ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ จีนเป็นประเทศแรกที่ฟื้นตัวจากภาวะวิกฤตในครั้งนี้ได้เร็วกว่าประเทศอื่นๆ ในขณะที่ไทยกำลังต้องการนำเงินลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจเป็นการสร้างงาน และการสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคอุตสาหกรรม แต่ปัจจัยความไม่แน่นอนทางการเมือง จีดีพีความสามารถในการแข่งขันที่ลดลงของไทยได้ส่งผลกระทบต่อการลงทุนจากต่างประเทศ ทิศทางการลงทุนของนักลงทุนจีนในไทยมีอัตราการขยายตัวที่ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนของจีนในอาเซียน อื่น เช่น สิงคโปร์ เวียดนาม ดังนั้น มาตรการเชิงรุกของสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุนฯ ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินอย่างต่อเนื่อง และสถานกงสุลใหญ่ฯ ในฐานะหัวหน้าทีมประเทศไทย มีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมให้นักลงทุนจีนมาลงทุนในไทยเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ไทยต้องประเมินตัวเองว่ามีจุดอ่อน จุดแข็ง และโอกาสในการแข่งขันเพื่อดึงดูดการลงทุนจากจีนอย่างไรบ้าง ซึ่งจากการประเมินสถานะของไทยโดยใช้เทคนิค SWOT ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น และผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมการลงทุนจากจีนไว้ว่า มาตรการเชิงรุกโดยการทำงานร่วมกันในลักษณะทีมประเทศไทย เป็นสิ่งจำเป็น รวมทั้งการสร้างภาพลักษณ์ และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบรรยากาศการลงทุนในประเทศ ทั้งนี้การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเป็นแรงดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ ก็จะสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยได้

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ ผู้เขียนมีความประสงค์จะรวบรวมข้อมูลและประสบการณ์ที่ได้รับจากการปฏิบัติหน้าที่ที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ในฐานะหัวหน้าทีมประเทศไทย ที่มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานของ สำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้ เพื่อส่งเสริมให้นักลงทุนจากสาธารณรัฐประชาชนจีน หันมาสนใจลงทุนในประเทศไทยให้มากขึ้น

ผู้เขียน ขอขอบคุณหน่วยงาน และบุคคลต่าง ๆ ทั้งจีน และไทยที่ได้มีส่วนร่วมในการทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จ บรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ ได้แก่ นายปริเยศ พิริยะมาสกุล ผู้อำนวยการและคณะเจ้าหน้าที่ สำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้ นายวิญญู เล้าพูนพิทยะ ศูนย์บริการการลงทุน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และอนุเคราะห์ข้อมูล และนางพเยาว์ เพชรธนาสาร ผู้อำนวยการกองบรรณสาร และห้องสมุด และนายไพบุลย์ คำสา ผู้คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูล และขอขอบคุณผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ของจีน ประจำนครเซี่ยงไฮ้ มณฑลเจียงซู และมณฑลเจ้อเจียง รวมทั้งนักธุรกิจจีนอีกหลายท่านที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการลงทุนของจีนในไทย และสิ่งที่ประสงค์จะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยได้พิจารณา รวมทั้งคุณชนกร เสรีบุรี รองประธานกรรมการ เครือเจริญโภคภัณฑ์ ผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการทำธุรกิจกับจีนอย่างลึกซึ้ง ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ผู้ศึกษาได้ขอรับความรู้และคำแนะนำ เพื่อให้การศึกษานี้ครอบคลุมในทุกแง่มุม ทั้งจากมุมมองของภาครัฐ และเอกชน ของไทยและจีน

ในส่วน of สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ ผู้ศึกษารู้สึกชื่นชม และซาบซึ้งในน้ำใจ ต่อการทำงานอย่างอุทิศ และทุ่มเท นางสาวจันทร์ทิพา ภูตระกูล ผู้อำนวยการสถาบัน และเจ้าหน้าที่ทุกท่าน เพื่อให้การฝึกอบรม หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1 เกิดขึ้น และประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง ขอขอบคุณท่านเอกอัครราชทูต ดร. สมเกียรติ อริยปรัชญา คณบดีสถาบันการทูตและการต่างประเทศ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษารายงานการศึกษานี้ ร่วมกับศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลีมนานี และรองศาสตราจารย์ ดร.พลภัทร บุราคม ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา และชี้แนะ เพื่อให้การศึกษานี้ดำเนินได้อย่างถูกต้องทิศทาง และสำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกท่าน ที่มีน้ำใจไมตรี สามัคคี เสียสละ และตั้งใจมั่น เพื่อให้การฝึกอบรมในครั้งนี้สำเร็จอย่างดีที่สุด เพื่อที่จะได้มีหลักสูตรนี้สำหรับรุ่นต่อไป

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร		ง
กิตติกรรมประกาศ		จ
สารบัญ		ฉ
สารบัญตาราง		ซ
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
	1.3 ขอบเขต และข้อจำกัดของการศึกษา	2
	1.4 วิธีดำเนินการศึกษา	2
	1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
บทที่ 2	แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	3
	2.1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีการศึกษา	3
	2.2 คำแถลงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน	3
	2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน	4
	2.4 ความตกลงระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน	4
	2.5 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนระหว่างประเทศ	4
	2.6 คำนิยาม “ทีมประเทศไทย”	5
	2.7 นโยบายของรัฐบาลจีนในการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ	6
	2.8 เทคนิค SWOT	7
บทที่ 3	ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย	8
	3.1 ประเภทของการวิจัย	8
	3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	8
	3.3 การนำเสนอรายงาน	8
	3.4 วิธีการวิเคราะห์และประเมินผล	9
	3.5 บทสรุป	9

บทที่ 4	ผลการศึกษาวิจัย	10
	4.1 พัฒนาการของการลงทุนในต่างประเทศของจีน	10
	4.2 การลงทุนของจีนในอาเซียน	15
	4.3 พัฒนาการของการลงทุนของจีนในไทย	18
	4.4 หลักการวิเคราะห์ SWOT	20
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	27
	5.1 ข้อสรุป	27
	5.2 ข้อเสนอแนะ	27
	5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป	31
	5.4 สรุปสู่ทางในการส่งเสริมการลงทุนจากจีน	31
บรรณานุกรม		33
ภาคผนวก		
	ก ชื่อเต็มและคำย่อ ที่ใช้ในรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	36
	ข ตารางการลงทุนของจีนในต่างประเทศ ที่มีมูลค่าสูงสุด 20 อันดับแรก	37
	ค Survey on Current Conditions of and Intention for Outbound Investment by Chinese Enterprises	38
ประวัติผู้เขียน		42

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	การลงทุนของจีนในกลุ่มประเทศอาเซียน	18
ตารางที่ 2	การวิเคราะห์ SWOT Matrix	29

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การลงทุนจากต่างประเทศ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ก่อให้เกิดการสร้างงาน เพิ่มผลผลิต เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยี ส่งเสริมศักยภาพในการส่งออก และพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ไทยเป็นแหล่งลงทุนที่สำคัญของนักลงทุนจากหลายประเทศ เช่น ญี่ปุ่น อาเซียน สหรัฐอเมริกา ยุโรปบางประเทศ ฯลฯ แต่ปัญหาการเมืองภายในประเทศ และวิกฤตเศรษฐกิจโลกในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อสถานะเศรษฐกิจของไทยที่พึ่งพาการส่งออก รายได้จากการท่องเที่ยว และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่ได้ลดลงอย่างมาก นักลงทุนหลักของไทยเช่นญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ยุโรป อาเซียน ล้วนประสบปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้มีโครงการลงทุนในไทยลดน้อยลง ในขณะที่จีนเป็นประเทศแรกที่มีสัญญาณบวกว่ากำลังฟื้นตัวจากภาวะเศรษฐกิจซบเซา และเป็นประเทศที่มีศักยภาพด้านการลงทุนมากที่สุดในโลกในขณะนี้ โดยมีเงินสำรองต่างประเทศสูงถึง 2.03 ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งถือว่าสูงที่สุดในโลก

ความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน ทั้งด้านการค้า การลงทุน ทำให้จีนกลายเป็นโรงงานของโลก มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่หลากหลาย มีการลงทุนในด้าน การวิจัยและพัฒนา ทำให้อุตสาหกรรมการผลิตของจีนหลายประเภทได้เข้าสู่ช่วงการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ และเกิดภาวะกำลังการผลิตล้นเกิน ต้องส่งออกในปริมาณมากในราคาถูก ทำให้จีนเป็นเป้าหมายและถูกกล่าวหาจากหลายประเทศ ถึงเรื่องการค้าที่ไม่เป็นธรรม ต้องเผชิญปัญหาการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษี ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากร วัตถุดิบ โดยเฉพาะพลังงาน ทำให้รัฐบาลจีนต้องดำเนินนโยบาย Going Global เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้ภาคธุรกิจจีนที่มีศักยภาพไปลงทุนในต่างประเทศ โดยออกไปตั้งโรงงานผลิตหรือไปลงทุนในประเทศผู้นำเข้าเพื่อขยายตลาดสินค้าจีนให้กว้างขึ้น การไปลงทุนในต่างประเทศ ทำให้ธุรกิจจีนสามารถเข้าถึงนวัตกรรมใหม่ๆ และเพิ่มทักษะการบริหารจัดการภาคธุรกิจ การสร้างมูลค่าเพิ่มในกับสินค้าและบริการ รวมทั้งการอาศัยโควตาการส่งออกของประเทศที่ไปลงทุนในการส่งออก นอกเหนือจากการผลิตเพื่อป้อนตลาดภายในประเทศ จึงสอดคล้องกับความต้องการของไทยที่ต้องการการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อเป็นเครื่องมือในการกระตุ้นเศรษฐกิจ และพัฒนาประเทศ

โจทย์ที่ทำนายในขณะนี้ คือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถดึงดูดหรือชักจูงให้นักลงทุนจีนเกิด

ความเชื่อมั่นและสนใจการลงทุนในประเทศไทย เพิ่มมาก

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการของการลงทุนในต่างประเทศของจีน
- 1.2.2 เพื่อทราบ ปัญหา อุปสรรค ในการส่งเสริมการลงทุนจากจีน
- 1.2.3 เพื่อเสนอแนวทาง และกลยุทธ์ในการส่งเสริมการลงทุนจากจีน โดยการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการของ ทีมประเทศไทยในนครเซี่ยงไฮ้

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษานี้จะเน้นเฉพาะนโยบายของภาครัฐของจีน และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของวิสาหกิจจีน ข้อพิจารณาของนักธุรกิจจีนเกี่ยวกับการเลือกประเภทของธุรกิจ และประเทศ ที่จะไปลงทุน ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจต่อการตัดสินใจไปลงทุนในต่างประเทศ ข้อคิดเห็นของนักธุรกิจจีนเกี่ยวกับ ปัจจัยภายในของไทยและสถานการณ์ทางการเมืองของไทย ที่มีผลต่อการตัดสินใจและการตัดสินใจลงทุนในประเทศไทย และบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้ ในการส่งเสริมการลงทุนจากจีน

1.4 วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยข้อมูลเชิงลึกจากเอกสารราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เน้นการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลจีน ในการส่งเสริมให้นักธุรกิจจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศ การพูดคุย และสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ ด้านการลงทุน เช่น นักธุรกิจ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ทั้งไทย และจีน และประสบการณ์ของผู้ศึกษาที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ ณ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ และได้ร่วมกับสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้ ในการดำเนินกิจกรรมด้านส่งเสริมการลงทุน ในมณฑลต่างๆ ในฐานะทีมประเทศไทย

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 เพื่อให้ทราบปัญหา อุปสรรค ในการส่งเสริมและชักจูงนักลงทุนจีนให้มาลงทุนในไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบายของไทยในการส่งเสริมการลงทุน
- 1.5.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการลงทุนของหน่วยราชการไทยในนครเซี่ยงไฮ้ และสนับสนุนการทำงานเชิงบูรณาการทีมประเทศไทย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดและทฤษฎีการศึกษา

งานศึกษานี้ใช้ คำแถลงนโยบายของรัฐบาล โดยนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะนายกรัฐมนตรี ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน ความตกลงระหว่างไทยและจีน เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน แนวคิดเรื่องทีมประเทศไทย วรรณกรรมเกี่ยวกับการลงทุนระหว่างประเทศ และนโยบายของรัฐบาลจีนเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ เป็นกรอบแนวคิด และกระบวนการวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือ ในการดำเนินการศึกษา เพื่อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการลงทุนของหน่วยราชการไทยใน นครเชียงใหม่

2.2 คำแถลงนโยบายของรัฐบาล ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ การลงทุน การสร้างความเชื่อมั่นต่อประเทศไทย ดังนี้

2.2.1 นโยบายเร่งด่วนที่จะเริ่มดำเนินการในปีแรก ได้แก่ เร่งสร้างความเชื่อมั่นของประเทศไทยในสายตาของชาวโลก การฟื้นฟูเศรษฐกิจที่กำลังประสบปัญหาเป็นการเร่งด่วน เร่งการลงทุนเพื่อพัฒนาประเทศ โดยให้ความสำคัญแก่การลงทุนที่มีความคุ้มค่า เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศการลงทุน ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

2.2.2 นโยบายเศรษฐกิจ ในภาคอุตสาหกรรม เน้นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งและความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มความร่วมมือในภูมิภาคในการผลิตสินค้าเชิงลึกโซ่ พัฒนาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ อนาคตปรับปรุงมาตรการส่งเสริมการลงทุนด้านภาษีและที่มิใช่ภาษีให้สามารถจูงใจนักลงทุนได้ และส่งเสริมการร่วมทุนกับบริษัทต่างประเทศในอุตสาหกรรมที่มีเทคโนโลยีขั้นสูง

การตลาด การค้า และการลงทุน ได้แก่ การส่งเสริมระบบการค้าเสรีและเป็นธรรม การขยายตลาดสินค้าและบริการส่งออกของไทย การใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรี ในระดับทวิภาคีและพหุภาคี ส่งเสริมการลงทุนในภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการที่มีศักยภาพ

2.3 พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520

เป็นเครื่องมือสำคัญเพื่อการจูงใจนักลงทุนให้มาลงทุนในประเทศไทย เช่นการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษี อากร หลักประกันและการคุ้มครองแก่นักลงทุน ได้แก่การยกเว้นอากรการนำเข้าเครื่องจักร วัตถุดิบที่จำเป็นต่อการผลิตเพื่อ ส่งออก การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล รัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ที่ได้รับการส่งเสริมมาเป็นของรัฐ รัฐจะไม่ทำการผูกขาดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือผลิตผลชนิดเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกันกับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิต ผู้ได้รับการส่งเสริมจะได้รับอนุญาตให้ส่งผลิตภัณฑ์ที่ได้จากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมออกนอกราชอาณาจักร เป็นต้น

2.4 ความตกลงระหว่างไทยและจีนเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน

ได้มีการลงนามความตกลงเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2528 มีผลบังคับใช้ เมื่อ 14 ธันวาคม 2528 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเงื่อนไขที่เป็นการอนุเคราะห์ เพื่อให้มีการลงทุนระหว่างกัน บนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการสนับสนุนการลงทุน และคุ้มครองการลงทุนภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อประโยชน์ร่วมกันระหว่างประเทศทั้งสอง

2.5 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนระหว่างประเทศ

2.5.1 คำนิยามของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ (Foreign Direct Investment :FDI)

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ หมายถึง ผู้ลงทุนจะเข้ามาบริหารกิจการ และเป็นการลงทุนระยะยาว โดยผู้ลงทุนซึ่งมิใช่ผู้ที่อาศัยอยู่ในประเทศของผู้รับการลงทุน มีการโอนสินทรัพย์จากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง เพื่อใช้ในประเทศผู้รับการลงทุน ผู้ลงทุนมักเป็นบริษัทข้ามชาติ การลงทุนของบริษัทข้ามชาติมีสินทรัพย์ที่เป็นอุปกรณ์ โรงงาน ที่แปรสภาพเป็นเงินสดได้ยาก จึงไม่อาจถอน หรือเลิกกิจการได้โดยง่าย ซึ่งต่างจากกรณีของการลงทุนของกลุ่มหลักทรัพย์ (Foreign Portfolio Investment :FPI) ที่เป็นการลงทุนของกลุ่มหลักทรัพย์ นักลงทุนมีบทบาทเพียงเป็นแหล่งสถาบันการเงิน แต่จะไม่มามีบทบาทในการบริหารกิจการและมักเป็นการลงทุนระยะสั้น การลงทุนในหลักทรัพย์สามารถแปรเป็นเงินสดได้ง่าย ผู้ลงทุนจึงสามารถโยกย้ายการลงทุนได้รวดเร็วและง่ายกว่าเมื่อพบกับความเสี่ยง เช่น การซื้อขายพันธบัตร หรือหุ้นกู้¹

สถิติการลงทุนในรายงานการศึกษานี้จะอ้างอิงจาก ตัวเลขที่เก็บและรวบรวมโดยทางการเงิน เพราะผู้ศึกษาประสงค์จะเสนอภาพรวมของการลงทุนจีนในภูมิภาคต่าง ๆ รวมทั้งในอาเซียน และ

¹ <http://learnerslin.th/blog>

ไทย และ เนื่องจากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะเป็นการเก็บข้อมูลจากวิสาหกิจเงินที่มาขอรับการส่งเสริมการลงทุนเท่านั้น และเป็นการรวบรวมมูลค่าการลงทุนเป็นสกุลเงินบาท ทำให้ยากต่อการคำนวณเพื่อนำเสนอเป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ เพราะความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน การอิงตัวเลขจึงใช้ข้อมูลจากทางการเงินแหล่งเดียว เพื่อจะได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ในการเปรียบเทียบมูลค่าการลงทุนของเงินในไทยและในประเทศอื่นๆ

2.5.2 การลงทุนจากต่างประเทศ มีความสำคัญเพราะ

- เป็นการลงทุนระยะยาว เพื่อสร้างโรงงาน ซื้อเครื่องจักรการผลิต เป็นการสร้างกำลังการผลิตในสาขาต่าง ๆ ของอุตสาหกรรม
- เกิดการจ้างงาน ทั้งแรงงานที่มีฝีมือและไม่มีฝีมือ ทำให้แรงงานเหล่านั้นมีรายได้และเกิดการขยายตัวด้านการอุปโภค บริโภคสินค้าอื่นๆ
- เป็นการลงทุนที่มีคุณภาพ เพราะมักจะนำเข้าเทคโนโลยี และวิธีการบริหารแบบใหม่ ที่ประสบความสำเร็จจากประเทศอื่นมาแล้ว
- เป็นการลงทุนที่มีผลในการจัดโครงสร้างเศรษฐกิจของไทย

ตัวอย่างความสำคัญของการลงทุนจากต่างประเทศ เช่นการลงทุนพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอในช่วงทศวรรษ 1970 ทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอไทยกลายเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุด และมีสัดส่วนการส่งออกมากที่สุด จนถึงกลางทศวรรษที่ 1980 ต่อมาในทศวรรษที่ 1990 การลงทุนจากต่างประเทศ ในอุตสาหกรรมรถยนต์ ก็ทำให้อุตสาหกรรมรถยนต์ไทยเติบโตแบบก้าวกระโดด² ทั้งนี้การลงทุนระหว่างประเทศที่ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้รัฐต้องพึ่งพาอาศัยกันและกันและไม่อาจยึดหลัก อธิปไตยทางเศรษฐกิจได้อย่างเคร่งครัดอีกต่อไป

2.6 คำนิยามของ “ทีมประเทศไทยในต่างประเทศ”

ทีมประเทศไทยในต่างประเทศ ประกอบด้วย ผู้แทนสำนักงานที่มีภารกิจในต่างประเทศ ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย บริษัทการบินไทย จำกัด ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีเอกอัครราชทูตทำหน้าที่หัวหน้าทีมประเทศไทย และเป็นเจ้าภาพหลักรับผิดชอบงานการบริหาร

² ศุภวุฒิ สายเชื้อ 2546: 2

ราชการแผ่นดิน ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์ทวีปเอเชีย และแผนยุทธศาสตร์พหุภาคี³ ในส่วนของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองต่างๆ นั้น กงสุลใหญ่ จะทำหน้าที่หัวหน้าทีมประเทศไทยในเมือง หรือมณฑลนั้นๆ

บทบาทของสถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ ซึ่งเป็นตัวแทนของรัฐบาลไทยในประเทศผู้รับ สถานเอกอัครราชทูต และสถานกงสุลใหญ่ มีบทบาทและหน้าที่ในหลายด้าน และเป็นตัวแทนของหน่วยราชการไทยที่ไม่มีสำนักงานในต่างประเทศ หลายหน่วยงาน ซึ่งครอบคลุมงานในหลายมิติ ทั้งด้านการเมืองและความมั่นคง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และในฐานะหัวหน้าทีมประเทศไทย สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ได้ดำเนินงานในด้านต่างๆ เป็นการบูรณาการกับหน่วยราชการไทยในนครเซี่ยงไฮ้ เพื่อให้การดำเนินนโยบายและการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันตามนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะในประเทศสังคมนิยม เช่นจีน จะให้ความสำคัญแก่ผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะตัวแทนรัฐบาล

2.7 นโยบายของรัฐบาลจีนในการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศ (Going Global)

เป็นกลยุทธ์ของรัฐบาลจีน ในการส่งเสริมการลงทุนในต่างประเทศของวิสาหกิจจีน เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดปัญหาการกีดกันทางการค้า จากกระแสด้านสินค้าที่ผลิตในจีน ของกลุ่มประเทศ สหภาพยุโรป และสหรัฐฯ ที่ขาดดุลการค้ากับจีนอย่างมากมาย การย้ายฐานการผลิตไปในประเทศอื่น เป้าหมายที่ชัดเจนที่ได้ผลดี นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายอื่น ๆ เช่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อยกระดับโครงสร้างการผลิตในประเทศ การเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูงสมัยใหม่ การเพิ่มทักษะการบริหารจัดการภาคธุรกิจ ที่มีมาตรฐานในระดับสากล การสร้างตราสินค้า การแสวงหาความมั่นคงทางพลังงาน วัตถุดิบ และทรัพยากรธรรมชาติ

นโยบาย Going Global แบ่งได้เป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 ระหว่างปี 2522-2528 เป็นช่วงแรกของการปฏิรูประบบเศรษฐกิจของจีน รัฐวิสาหกิจ ที่อยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงพาณิชย์จีน และรัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการลงทุนในต่างประเทศ การลงทุนส่วนใหญ่เป็นลักษณะการร่วมทุน (Joint Venture)

ระยะที่ 2 ระหว่างปี 2528-2543 ภาคธุรกิจจีนได้รับอนุญาตให้จัดตั้งบริษัทสาขาในประเทศ

³ www.mfa.go.th

ระยะที่ 3 ระหว่างปี 2533-2543 รัฐบาลจีนได้เปลี่ยนนโยบายครั้งสำคัญ โดยการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ในระยะนี้ นักลงทุนจีนเข้าไปควบรวมหรือซื้อกิจการมากขึ้น ได้แก่ อุตสาหกรรมโทรคมนาคม อุตสาหกรรมด้านพัฒนาทรัพยากร อุตสาหกรรมรถยนต์ เป็นต้น ซึ่งวิธีการเช่นนี้กำลังเป็นแนวหลักของการลงทุนโดยตรง ของจีนในระยะหลังๆ โดยในปี 2548 วิธีการลงทุนโดยวิธีควบรวมหรือเข้าซื้อกิจการ (Mergers & Acquisitions) เป็นวิธีการหลักในการลงทุนของจีน มีมูลค่า 6.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 50 ของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ⁴

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 6 (2549-2553) รัฐบาลกลางเพิ่มอำนาจรัฐบาลท้องถิ่นในการอนุมัติการออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และโดยที่ปัจจุบันจีนมีทุนสำรองระหว่างประเทศสูงที่สุดในโลก คือ 2.03 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ จึงสามารถสนับสนุนนักลงทุนที่มีความพร้อม ความสนใจในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ ทั้งนี้จีนขยายการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศสูงขึ้นทุกปี ซึ่งเป็นผลจากการที่รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจในการอนุมัติการลงทุนในต่างประเทศของวิสาหกิจจีนมากขึ้น ซึ่งร้อยละ 85 ของการลงทุนของจีนในต่างประเทศ เป็นการอนุมัติโดยรัฐบาลท้องถิ่น

2.8 การทำเทคนิค SWOT

เพื่อประเมินสภาพแวดล้อม และองค์กร สำหรับจัดกา เชิงกลยุทธ์ โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง (S=Strengths) จุดอ่อน (W=Weakness) โอกาส (O=Opportunities) และภัยคุกคาม (T=Threats) ของประเทศไทย

เมื่อวิเคราะห์ SWOT แล้ว จะมีการนำเสนอกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ และการส่งเสริมการลงทุนจากจีนของสถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานส่งเสริมการลงทุน ณ นครเฉิงไฮ้ ต่อไป

⁴ www.boi.go.th

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

3.1 ประเภทของการวิจัย การศึกษาส่วนบุคคลนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการอาศัยข้อมูลเชิงลึกจากเอกสารที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานไทย และจีน ตลอดจนเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่รวบรวมได้ในการศึกษานี้ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary sources) ได้แก่

- ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมเอกสารทางราชการ และการบันทึกจากแหล่งข้อมูลโดยตรง

- การสัมภาษณ์บุคคลทั้งฝ่ายไทยและจีน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการลงทุนของจีนในต่างประเทศ และการลงทุนของจีนในไทย เช่น การหารือกับผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่กระทรวงพาณิชย์จีน และคณะกรรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของจีน (China Council for the Promotion of International Trade : CCPIT) นครเซี่ยงไฮ้ มณฑลเจียงซู และมณฑลเจ้อเจียง การสัมภาษณ์ผู้บริหารของวิสาหกิจจีนที่มาลงทุนในไทย การสัมภาษณ์นักธุรกิจไทยที่มีประสบการณ์ในการลงทุน 2 ฝ่าย คือการไปลงทุนในจีนและการชักจูงให้นักธุรกิจจีนมาลงทุนในไทย การหารือและข้อเสนอแนะจากผู้บริหารของสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary sources) ได้แก่ข้อมูลที่ รวบรวมจาก เอกสารของทางราชการ เอกสารวิชาการ หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ และเว็บไซต์ ที่เผยแพร่โดยภาครัฐและเอกชน ไทย และ จีน รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ เช่น United Nations Conferences on Trade and Development (UNCTAD) เป็นต้น

3.3 การนำเสนอรายงาน

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา จากการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งข้อมูลเอกสาร เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนของจีน และไทย ผสมผสานกับประสบการณ์ของผู้ศึกษาที่ได้ปฏิบัติงานที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้

3.4 การวิเคราะห์และประเมินผล

การวิเคราะห์สาเหตุที่วิสาหกิจจีนมาลงทุนในไทยน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน ด้วยการนำข้อมูลที่รวบรวมมาประเมินโดยใช้ระเบียบวิธี SWOT เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ในการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากจีน พัฒนาการของความสัมพันธ์ด้านการลงทุนไทยจีน จากคู่แข่ง มาเป็นความร่วมมือระหว่างกัน เพื่อใช้ศักยภาพของแต่ละฝ่ายมาร่วมมือกัน เพื่อประโยชน์ร่วมกันในที่สุด

ทั้งนี้เงินลงทุนต่างประเทศ ที่ไหลเข้าไทยได้ทยอยลดลงเรื่อยๆ ซึ่งเกิดจากหลายปัจจัย ได้แก่ การที่ไทยมีคู่แข่งมากขึ้น เช่นจีน ที่เป็นแหล่งลงทุนของเงินทุนต่างประเทศ สูงอันดับหนึ่งในเอเชีย และศักยภาพในการแข่งขันของไทยก็ลดอันดับลงเรื่อยๆ ในขณะที่ประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม เป็นแหล่งที่นักลงทุนจีนสนใจเข้าไปลงทุนในประเทศเหล่านี้มากกว่าไทย จึงสมควรที่จะได้ศึกษาและเสนอกลยุทธ์ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง อย่างน้อยก็เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป

3.5 บทสรุป

ผลจากการศึกษา จะทำให้เห็นภาพและแนวทางที่ชัดเจน และการดำเนิน กลยุทธ์ การมีกลวิธี ที่เหมาะสมในการร่วมกันดำเนินงาน ระหว่างสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ กับ สำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้ โดยมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากวิสาหกิจจีนและเอกชนจีนจากจีนให้มาลงทุนในไทยเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

ในบทนี้ผู้ศึกษาประสงค์จะชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการด้านการส่งเสริมการลงทุน ในต่างประเทศของรัฐบาลจีน อันเป็นผลสืบเนื่องจาก พัฒนาการทางเศรษฐกิจ และกระแสโลกาภิวัตน์ จัดเป็นนโยบายเชิงรุกของรัฐบาลจีน เป็นการเปิดเสรีต่อโลกภายนอก วิสาหกิจจีนได้บริหารธุรกิจแบบข้ามพรมแดนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปลายปี 2550 วิสาหกิจจีนกว่า 70,000 แห่ง ได้ไปลงทุนหรือจัดตั้งบริษัทตัวแทนกว่า 10,000 แห่งทั่วโลก ใน 173 ประเทศ มีมูลค่าการลงทุนสะสมจนถึงสิ้นปี 2550 สูงถึง 117.91 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ⁵ และจีนได้หันมาลงทุนในอาเซียนมากขึ้น จึงเป็นโอกาสของไทยในการดึงดูดการลงทุนจากจีน ด้วยการดำเนินนโยบายส่งเสริมการลงทุนและมาตรการต่างๆ เพื่อดึงดูดการลงทุนจากจีน โดยจะเน้นบทบาทของสถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเชียงใหม่ ในการดำเนินงานอย่างบูรณาการกับประเทศไทย และใช้การวิเคราะห์ SWOT ประเมินสถานของไทยในการเป็นแหล่งรับการลงทุนจากจีน

4.1 พัฒนาการของการลงทุนในต่างประเทศของจีน

นับจากที่จีนเปิดประเทศ เป็นระยะเวลาร่วมสามทศวรรษ จีนได้ปรับตัวจากการเป็นผู้ผลิต (Product Producer) เป็นแหล่งเงินทุน (Capital Provider) ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจของจีน เกิดจากการกำหนดยุทธศาสตร์ของภาครัฐ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่จีนได้ใช้นโยบายเปิดประเทศ (Open Door Policy) ในปี 2523

ตั้งแต่เปิดประเทศ จีนกลายเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนมากที่สุดในเอเชีย และอันดับต้น ๆ ของโลก บรรษัทข้ามชาติจากสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป สหประชาชาติ สหประชาชาติ ได้หันไปลงทุนในจีนมากขึ้น โดยมีแรงจูงใจจากต้นทุนที่ถูก ทั้งแรงงานราคาถูกและมีวินัย ตลาดภายในที่ใหญ่ นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล ทำให้จีนได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพด้านอุตสาหกรรม และเป็นแหล่งรับเงินทุน เทคโนโลยีที่หลากหลายตั้งแต่ระดับต้น ระดับกลาง ระดับสูง

ผลจากการลงทุนจากต่างประเทศจำนวนมาก เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต ทำให้จีนมีการผลิตที่ทันสมัย ในราคาที่ถูกลง ได้เปรียบดุลการค้า แต่ใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง เกิดการขาด

⁵ 2007 Statistical Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investment: p.57

แคลนพลังงาน แต่มีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่สูงเป็นอันดับต้นของโลก (สถิติเดือนกุมภาพันธ์ 2552 จีนมีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศ 2.03 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสูงที่สุดในโลก)⁶ ทำให้รัฐบาลจำเป็นต้องมีกลยุทธ์ เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้ โดยการส่งเสริมให้วิสาหกิจของรัฐ และเอกชนออกไปลงทุนในต่างประเทศ เป็นที่มาของยุทธศาสตร์ “Going Global” ในปี 2542 และได้ถูกกำหนดให้เป็นนโยบายสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 ปี ฉบับที่ 10 (2544 -2548) และฉบับที่ 11 (2549-2553) ต่อเนื่องกัน

4.1.1 นโยบาย Going Global

รัฐบาลจีนใช้ยุทธศาสตร์ Going Global โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

- เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งกับประเทศคู่ค้า และเพื่อขยายตลาดสินค้าจีนในต่างประเทศ เนื่องจากการผลิตที่ล้นตลาด ทำให้เกิดการแข่งขันกันเองของตลาดภายใน จนต้องส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าในราคาถูก เป็นปริมาณมาก ทำให้เกิดกระแสต่อต้านว่ามีการทุ่มตลาด และต้องประสบกับอุปสรรคทางการค้า การกีดกันทางการค้าของประเทศผู้นำเข้า ทั้งในรูปของมาตรการด้านกฎและมาตรการที่มีใช้ภายใน
- ความจำเป็นในการโยกย้ายฐานการผลิตในอุตสาหกรรมที่มีความอิ่มตัวสูง ซึ่งมักจะเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ไปยังประเทศอื่นๆ ที่มีค่าจ้างแรงงานต่ำกว่า
- เพื่อแสวงหาแหล่งวัตถุดิบ ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อหาแหล่งสำรองทางพลังงานและกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพาน้ำมันจากภูมิภาคตะวันออกกลาง ด้วยการนำเข้าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจากหลายภูมิภาค โดยในปี 2548 การลงทุนในต่างประเทศในสาขาพลังงานและเหมืองแร่มีมูลค่ามากกว่าร้อยละ 20 ของการลงทุนของจีน
- เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคธุรกิจ เพื่อเป็นช่องทางให้ภาคอุตสาหกรรมของจีนได้เรียนรู้วัฒนธรรม และเทคโนโลยีขั้นสูง เป็นการยกระดับและพัฒนาอุตสาหกรรมของจีนให้ได้มาตรฐานระดับสากล เข้าถึงเทคโนโลยีระดับสูง โดยผ่านการควบรวมกิจการ (Merger and Acquisition: M&A) รวมถึงการสร้างศูนย์วิจัยและพัฒนาในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น เยอรมนี ญี่ปุ่น สวีเดน และสหรัฐอเมริกา ฯลฯ และการเป็นคู่ค้าเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Alliances)
- เพื่อเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการภาคธุรกิจ อาทิ การบริหารจัดการด้านการตลาด การสร้างเครือข่ายการกระจายสินค้า ที่ทันสมัย ในท้องถิ่น (Local Distribution Networks) การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ การสร้างตราสินค้า ในระดับโลก

ในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์จีนครั้งที่ 17 ระหว่างวันที่ 15-22 ตุลาคม 2550 ผู้นำ

⁶ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ข้อมูลงานเศรษฐกิจ 2552

จีนได้เน้นย้ำถึงความสำคัญของนโยบาย “Going Global” อีกครั้ง โดยกล่าวว่าจีนจะหาวิธีและรูปแบบใหม่ สำหรับการลงทุนในต่างประเทศ โดยจะสนับสนุนให้วิสาหกิจดำเนินงานด้านการวิจัย และพัฒนาการผลิต และการจำหน่ายในระดับโลก เร่งการพัฒนาวิสาหกิจข้ามชาติและยี่ห้อสินค้าของจีน ให้มีชื่อเสียงระดับโลก ร่วมมือกับต่างประเทศด้านพลังงาน โดยเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ดำเนินยุทธศาสตร์เขตการค้าเสรี รวมทั้งกระชับความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจการค้าทั้งระดับพหุภาคีและทวิภาคี⁷

4.1.2 การลงทุนในต่างประเทศของจีน แบ่งได้เป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระหว่างปี 2522-2528 เป็นช่วงแรกของการปฏิรูประบบเศรษฐกิจของจีน รัฐวิสาหกิจ ที่อยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงพาณิชย์จีน และรัฐบาลท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ ในการลงทุนในต่างประเทศ การลงทุนส่วนใหญ่เป็นลักษณะการร่วมทุน (Joint Venture)

ระยะที่ 2 ระหว่างปี 2528-2533 ภาคธุรกิจจีนได้รับอนุญาตให้จัดตั้งบริษัทสาขา (Subsidiaries) ในต่างประเทศ

ระยะที่ 3 ระหว่างปี 2533-ปัจจุบัน รัฐบาลจีนได้ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจออกไปลงทุน ในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น และส่วนใหญ่เป็นการลงทุนโดยวิธีเข้าไปควบรวมหรือซื้อกิจการ (Mergers & Acquisitions)

การร่วมทุนและการตั้งบริษัทสาขา เป็นวิธีการลงทุนในต่างประเทศในขั้น แรกของ จีน หลังจากนั้น นักลงทุนจีนจะใช้วิธีเข้าไปควบรวมหรือซื้อกิจการ (Mergers & Acquisitions) มากขึ้น ในปี 2548 การลงทุนโดยวิธีควบรวมหรือซื้อกิจการ มีมูลค่า 6.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 50 ของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของจีน เพิ่มขึ้น 3 เท่าจากปี 2547 โดย เข้าไปดำเนินการควบรวมและเข้าซื้อกิจการ ในอุตสาหกรรมเหมืองแร่และพลังงาน รถยนต์ โทรคมนาคม การขยายตัวของวิธีควบรวมหรือเข้าซื้อกิจการ เป็นวิธีหลักของการลงทุนของจีน ในต่างประเทศ เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนโดยวิธีอื่น เช่น การร่วมทุนและการจัดตั้งบริษัท สาขา เป็นดัชนีที่ชี้ให้เห็นความพร้อมของภาคธุรกิจจีนในการเข้าไปแข่งขันในตลาดโลก⁸

4.1.3 แหล่งที่รองรับการลงทุนจากจีน⁹ แบ่งได้เป็น 3 แหล่ง โดยวิสาหกิจจีนมีวัตถุประสงค์ในการลงทุนที่ต่างกัน คือ

⁷ www.thaibizchina.com

⁸ <http://chineseinfo.boi.go.th/CIC/>

⁹ <http://chineseinfo.boi.go.th/CIC/>

- **อเมริกาเหนือ และ สหภาพยุโรป** เพื่อแสวงหา และรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และ วิทยาการสมัยใหม่ ซึ่งจะเน้นที่การควบคุมกิจการ หรือการร่วมทุน เช่น TCL Corp. วิศวกรกิจชั้นนำของจีน และ Thomson Electronics บริษัทของ ฝรั่งเศส ได้ร่วมกับก่อตั้ง TCL Thomson Electronics (TTE) ในเดือนกรกฎาคม 2547 และได้กลายเป็นผู้ผลิตเครื่องรับโทรทัศน์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ด้วยมูลค่าทรัพย์สิน 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ มีกำลังการผลิตเครื่องรับโทรทัศน์สี 20 ล้าน เครื่องต่อปี และ Lenovo Holding วิศวกรกิจจีนได้เข้าซื้อกิจการคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลของ IBM สหรัฐอเมริกา ด้วยมูลค่า 1.75 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2547 ทำให้ Lenovo Holding เป็นผู้ผลิตคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก รองจาก Dell และ Hewlett Packard

- **ลาตินอเมริกา** เพื่อแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติ และพลังงาน ประเทศเป้าหมายหลัก ได้แก่ เวเนซุเอลา อาร์เจนตินา บราซิล เม็กซิโก ชิลี ในปี 2548 Bao Steel บริษัทผู้ผลิตเหล็ก รายใหญ่ที่สุดของจีน และเป็นวิศวกรกิจชั้นนำที่ทำรายได้มาก ติดอันดับ 1 ใน 10 ของประเทศ ได้ซื้อกิจการ โรงงานเหล็กในบราซิล เป็นมูลค่าการลงทุนในกิจการเหล็กในต่างประเทศที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของจีน และ China National Petroleum Corp.(CNPC) เป็นวิศวกรกิจของรัฐ ที่ทำรายได้ สูงสุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ในปี 2548 ได้ซื้อกิจการน้ำมันของเวเนซุเอลา มูลค่ามากกว่า 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำมันจำนวน 15 แห่ง เป็นต้น

- **แอฟริกา** ประเทศเป้าหมาย ได้แก่ ชูดาน ไนจีเรีย แอฟริกาใต้ เยเมน แอลจีเรีย แซมเบีย ฯลฯ ได้มีการก่อตั้งสภาธุรกิจจีน-แอฟริกา เพื่อผลักดันการค้าและการพัฒนาร่วมกัน จีนเป็นผู้ลงทุนใน แอฟริกาเป็นลำดับสาม มุ่งเน้นแหล่งน้ำมันสำรองทั้งในชูดาน ซาด ไนจีเรีย กาบอง แองโกลา โดยชูดานเป็นแหล่งน้ำมันสำรองมากกว่าครึ่งหนึ่งของน้ำมันจากต่างประเทศทั้งหมดของจีน

- **เอเชีย** วิศวกรกิจจีนไปลงทุนในหลายสาขา ตามศักยภาพของแต่ละประเทศ โดยจีนลงทุน มากในฮ่องกง เกาหลีใต้ มาเลเซีย มองโกเลีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เวียดนาม ลาว ในเอเชียกลาง วิศวกรกิจจีนลงทุนใน คาซัคสถาน อุซเบกิสถาน ทาจิกิสถาน เพื่อบริหารแหล่งนำเข้าพลังงาน มี โครงการลงทุนด้านพลังงานขนาดใหญ่ในคาซัคสถาน ในการสร้างท่อส่งน้ำมันความยาว 1,000 กิโลเมตร ถึงเขตการปกครองตนเองซินเจียง ของจีน มูลค่า 3.5 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และในเดือน สิงหาคม 2548 CNPC ของจีนได้ซื้อกิจการพลังงาน Petro-Kazakhstan ของคาซัคสถาน ด้วยมูลค่า 4.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ยังได้ทำสัญญาการซื้อขายน้ำมันกับคาซัคสถาน มูลค่า 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นต้น

ในปี 2549 จีนได้เปลี่ยนเป้าหมายจากการลงทุนในกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วในอเมริกาเหนือ และยุโรปมาลงทุนโดยตรงในอาเซียนมากขึ้น เพราะต้องการลดข้อจำกัดจากการกีดกันทางการค้า ลดต้นทุนการผลิต และต้องการขยายตลาดในอาเซียนที่มีประชากรมากถึง 567 ล้านคน

4.1.4 กลยุทธ์ ของรัฐบาลจีนในการส่งเสริมการไปลงทุนในต่างประเทศ มีมาตรการที่ชัดเจน ดังนี้

- สนับสนุนข้อมูลเชิงเศรษฐกิจมหภาคให้แก่ภาคธุรกิจเพื่อเป็นข้อมูลช่วยในการตัดสินใจ โดยจัดทำเครื่องชี้วัดทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ในรายประเทศ และรายอุตสาหกรรม รวมทั้งการจัดทำฐานข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลกระทบ และโอกาสในการลงทุนในประเทศต่าง ๆ

- การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคธุรกิจและรัฐวิสาหกิจของภาครัฐ ด้วยการกำหนดนโยบาย และผลักดันให้วิสาหกิจชั้นนำขนาดใหญ่ 50 แห่งของจีน ติดอันดับบริษัทชั้นนำ 500 แห่งของโลก (Fortune 500) ภายในปี 2558 และส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง 500 แห่ง ให้เป็นบริษัทข้ามชาติ ซึ่งวิสาหกิจเหล่านี้จะได้รับการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การสนับสนุนการเข้าซื้อกิจการในต่างประเทศ สร้างความได้เปรียบกับรัฐวิสาหกิจจีน เพราะสามารถลดต้นทุนด้านสินเชื่อได้อย่างมาก วิสาหกิจที่ได้รับการตั้งเป้าหมายให้เป็นบริษัทข้ามชาติ เช่น Huawei Technologies เป็นบริษัทข้ามชาติด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคม Haier เป็นบริษัทข้ามชาติผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ที่ครอบครองส่วนแบ่งการตลาดของผู้เย็นขนาดเล็กในสหรัฐมากกว่าครึ่งหนึ่ง เป็นต้น ทั้งนี้ จีนมีความแข็งแกร่งในกลุ่มสินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน มีตราสินค้าของตนเอง มีการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง¹⁰

- การลงนามความตกลงคุ้มครองการลงทุนกับ 103 ประเทศทั่วโลก และอนุสัญญายกเว้นภาษีซ้อนกับ 68 ประเทศ

- การให้ความร่วมมือและความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ เพื่ออำนวยความสะดวกและเอื้อประโยชน์ด้านการลงทุน และผลประโยชน์จีนในประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในแอฟริกา ลาตินอเมริกา ลาว พม่า ด้วยการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อเป็นการผูกมิตรและการได้มาซึ่งแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งพลังงาน เช่น ในแอฟริกา จีนได้เสนอให้จัดตั้ง China-Africa Cooperation Forum (CACF) ในปี 2543 ซึ่ง CACF ได้เป็นกลไกสำคัญในการกระชับความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจการค้าระหว่างจีนกับกลุ่มประเทศแอฟริกา โดยนับตั้งแต่ได้มีการจัดตั้ง CACF จีนได้ยกเลิกหนี้ให้รัฐบาลของกลุ่มประเทศแอฟริกา 31 ประเทศ รวมทั้งสนับสนุนให้บริษัทของจีนไปลงทุนในแอฟริกา จนถึงปัจจุบัน ยอดการลงทุนมีมูลค่าสะสมรวม 6,270 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹¹

¹⁰ www.boi.go.th

¹¹ www.thaibizchina.com

- เพื่อส่งเสริมการไปลงทุนในต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์จีน ซึ่งเป็นหน่วยงานดูแลด้านการลงทุน ได้เพิ่มอำนาจรัฐบาลมณฑล ในการอนุมัติการลงทุนในต่างประเทศ เป็นการส่งเสริมให้วิสาหกิจจีนสามารถขยายธุรกิจต่างประเทศได้สะดวกมากขึ้น หลังจากที่ก่อนหน้านี้ขั้นตอนต่างๆ จำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากรัฐบาลกลางเท่านั้น ตั้งแต่ปี 2543 กระทรวงพาณิชย์ และ State Administration of Foreign Exchange (SAFE) ได้อนุญาตให้ภาคธุรกิจที่ต้องการไปลงทุนในต่างประเทศที่มีมูลค่าน้อยกว่า 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สามารถขออนุมัติจากรัฐบาลท้องถิ่น ผลจากมาตรการนี้ ทำให้ระยะ 11 เดือนแรกของปี 2546 มีบริษัทจากจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นถึงร้อยละ 92 เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า และตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2552 กระทรวงพาณิชย์จีนได้ผ่อนคลायกฎและระเบียบในการไปลงทุนในต่างประเทศมากขึ้น เช่น
 - การลงทุนที่มีมูลค่าลงทุนระหว่าง 10- 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สามารถขออนุมัติจากจากตัวแทนของกระทรวงพาณิชย์ ที่ประจำอยู่ในรัฐบาลท้องถิ่น
 - การลงทุนที่ต้องได้รับการอนุมัติจากกระทรวงพาณิชย์จีน ได้แก่ การลงทุนในประเทศที่ไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีน การลงทุนที่มีมูลค่าเกิน 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็นต้น
 - การผ่อนคลायการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ
- การสนับสนุนของภาครัฐ ทำให้การลงทุนในต่างประเทศของจีนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จากปี 2525 การลงทุนในต่างประเทศ มีมูลค่า จำนวน 37 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2549 และปี 2550 การลงทุนในต่างประเทศ มีมูลค่า 21,160 ล้าน และ 26,510 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ¹²

4.2 การลงทุนของจีนในอาเซียน

แบ่งได้ 3 ระยะ คือ

- ช่วงแรกในช่วงทศวรรษ 1980 เน้นยุทธศาสตร์การเมืองและเศรษฐกิจ และการลงทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติ
- ช่วงที่สองในช่วงทศวรรษ 1990 เน้นการค้า และอุตสาหกรรมเบาต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเสื้อผ้า เป็นกลุ่มแรกๆ ที่ตัดสินใจย้ายฐานการผลิตไปที่อื่น เนื่องจากลักษณะของธุรกิจที่ต้องแสวงหาแหล่งผลิตที่ถูกที่สุด เพื่อให้ได้สินค้าในราคาที่ต่ำ จึงเห็นได้ว่าการผลิตสิ่งทอและเสื้อผ้าเริ่มเข้าไปในเวียดนาม อินโดนีเซีย ซึ่งมีค่าแรงถูกกว่าจีน

¹² 2007Statistical Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investment :57

- ในช่วงทศวรรษ 2000 นักลงทุนจีนเห็นช่องทางขยายการค้าในเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China Free Trade Area) ซึ่งเมื่อเสร็จสมบูรณ์จะเป็นเขตการค้าเสรีที่ใหญ่ที่สุดในโลก ทำให้อาเซียนมีสัดส่วนการลงทุนจากจีนถึงร้อยละ 6 จากการลงทุนในต่างประเทศ ทั้งหมดของจีน และเมื่อพิจารณารูปแบบการผลิตและการค้าในอุตสาหกรรมหลักของอาเซียนและจีน จะพบว่าเป็นการผลิตและการค้าภายในอุตสาหกรรมเดียวกันแบบแนวตั้ง (Vertical Production and Intra-Industry Trade) ซึ่งเป็นลักษณะการผลิตของบริษัทข้ามชาติ ที่แยกส่วนขั้นตอนการผลิตตั้งแต่ระดับวัตถุดิบจนถึงสินค้าสำเร็จรูปออกเป็นขั้นๆ และแสวงหาฐานที่ตั้งฐานการผลิตที่มีต้นทุนต่ำที่สุดสำหรับแต่ละขั้นตอน ซึ่งการลงทุนส่วนใหญ่ถูกขับเคลื่อนโดยบริษัทญี่ปุ่น สหรัฐ และสหภาพยุโรป ทั้งนี้กลุ่มสมาชิกอาเซียนที่มีการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตในระดับสูง นิยมค้าขายกับจีนในลักษณะส่งออกและนำเข้าชิ้นส่วนหรือวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า โดยแต่ละฝ่ายนำเข้าชิ้นส่วนมาประกอบเป็นสินค้า หรือเพิ่มมูลค่าด้วยเทคโนโลยีอีกขั้นหนึ่ง และส่งออกไปยังตลาดหลักต่อไป ขณะที่ประเทศที่มีระดับการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตที่ไม่สูง มักส่งออกวัตถุดิบเพื่อป้อนอุตสาหกรรมการผลิตในจีน และนำเข้าสินค้าอุตสาหกรรมขั้นสุดท้ายจากจีน¹³

จากรูปแบบดังกล่าว การผลิตและการค้าดังกล่าวระหว่างอาเซียน และจีน มีลักษณะโน้มเอียงไปทางเกือบลูกกัน ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการผลิตในกลุ่มอาเซียนและจีน ส่งผลให้บริษัทข้ามชาติที่ต้องการแสวงหาที่ตั้งฐานการผลิตที่เหมาะสมด้วยต้นทุนต่ำที่สุดในทุกขั้นตอนการผลิต จำเป็นต้องลงทุนควบคู่กันไปทั้งในกลุ่มอาเซียนและจีน นอกจากนี้ ยังมีสาเหตุอื่น ที่ทำให้นักลงทุนต่างชาติลังเลที่จะตั้งฐานการผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูงในจีนเพียงประเทศเดียว เนื่องจากจีนยังมีปัญหาเรื่องลอกเลียนเทคโนโลยี การขาดแคลนแรงงานฝีมือ พลังงาน ตลอดจนข้อพิพาทระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ทำให้บริษัทข้ามชาติ โดยเฉพาะบริษัทญี่ปุ่นพยายามหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นกับจีน โดยหันมาลงทุนในอาเซียนเพิ่มขึ้น¹⁴

การลงทุน จากจีนไหลเข้าสู่กลุ่มประเทศอาเซียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ในปี 2550 สิงคโปร์เป็นประเทศที่จีนเข้าไปลงทุนมากที่สุด มูลค่าการลงทุน 1,443.93 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามด้วยอินโดนีเซีย มูลค่าลงทุน 679.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนเวียดนาม เป็นอันดับที่สาม มูลค่าการ

¹³ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย “เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน กับผลกระทบต่อการลงทุนในอาเซียน” 2549

¹⁴ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย “เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน กับผลกระทบต่อการลงทุนในอาเซียน” 2549

ลงทุน 396.99 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และไทยคิดในอันดับที่ 4 ด้วยมูลค่าลงทุน 378.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และลาวเป็นอันดับที่ห้า ด้วยมูลค่าลงทุน 302.22 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยอดการลงทุนของจีนในอาเซียนใน ปี 2550 มีมูลค่า 3,953.17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ดังตารางด้านล่าง

Table8. Chinese outward FDI flow and stock into Asean 2005, 2006, 2007
(millions of US \$)

Country/Region	Flow			Stock		
	2005	2006	2007	2005	2006	2007
Brunei	1.50	—	1.18	1.90	1.90	4.38
Myanmar	11.54	12.64	92.31	23.59	163.12	261.77
Cambodia	5.15	9.81	64.45	76.84	103.66	168.11
Indonesia	11.84	56.94	99.09	140.93	225.51	679.48
Laos PDR	20.58	48.04	154.35	32.87	96.07	302.22
Malaysia	56.72	7.51	-32.82	186.83	196.96	274.63
Philippines	4.51	9.30	4.50	19.35	21.85	43.04
Singapore	20.33	132.15	397.73	325.48	468.01	1443.93
Thailand	4.77	15.84	76.41	219.18	232.67	378.62
Vietnam	20.77	43.52	110.88	229.18	253.63	396.99
Total	157.71	335.75	968.08	1256.15	1763.38	3953.17

ตารางที่ 1 การลงทุนของจีนในกลุ่มประเทศอาเซียน

(จาก 2007 Statistical Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investment หน้า 77)

การลงทุนของจีนในสิงคโปร์ส่วนใหญ่จะเป็นด้านอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ธุรกิจบริการเช่นการเงิน ส่วนการลงทุนในอินโดนีเซียจะมุ่งเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ และแรงงานราคาถูก การลงทุนในเวียดนามจะเป็นการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน และอสังหาริมทรัพย์รวมทั้ง อุตสาหกรรมการผลิต การลงทุนในลาวเน้นการลงทุนด้านพลังงาน

ทั้งนี้ การลงทุนของจีนในประเทศสมาชิกของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (The Greater Mekong Subregion: GMS) ซึ่งประกอบด้วยไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน) มีประชากรรวมกันประมาณ 250 ล้านคน เป็นจุดศูนย์กลางในการเชื่อมโยงติดต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียใต้ เอเชียตะวันออก และ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ จีนจึงเน้นการพัฒนาภูมิภาคเหล่านี้ โดยเฉพาะในสาขาความร่วมมือ 9 สาขา ได้แก่ คมนาคม ขนส่ง โทรคมนาคม พลังงาน การค้า การลงทุน เกษตร สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

นอกจากนี้วิสาหกิจจีนได้เข้าไปลงทุนด้านพลังงานในลาว โครงการเส้นทางรถไฟจาก ยูนนานไปยังกัวง บังกลาเทศ ทั้งนี้การเข้าไปลงทุนในประเทศเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นโครงการแลก

กับสัมปทานเขื่อนสำหรับผลิตไฟฟ้า และสัมปทานเหมืองแร่ เนื่องจากประเทศเหล่านี้ขาดแคลนเงินทุน จีนจึงต้องตกลงในแง่สัมปทาน ซึ่งต่างจากการลงทุนโครงการขนาดใหญ่ ในประเทศซึ่งเป็นสมาชิกก่อตั้งอาเซียน ซึ่งจีนจะเป็นผู้ให้เงินกู้¹⁵

นายกรัฐมนตรี เวิน เจีย เป่า ได้กล่าวในการเปิดการประชุมโป๋อ่าวฟอรัม ที่เกาะไหหลำ เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2552 ว่าจีนจะจัดตั้งกองทุนเพื่อความร่วมมือด้านการลงทุนอาเซียน-จีน มูลค่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสนับสนุนและพัฒนาโครงการสาธารณูปโภคในอาเซียน หลังจากที่เคยมีแผนจะประกาศเรื่องนี้ระหว่างการประชุมสุดยอดอาเซียนที่พญาในเดือนเมษายน 2552 แต่การประชุมต้องยกเลิกไป โดยกล่าวว่า “เราควรเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคม พลังงาน และสื่อสารในภูมิภาค และอนุภูมิภาค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเชื่อมต่อย่างค่อยเป็นค่อยไป และจัดทำในรูปของเครือข่าย”¹⁶

จึงเป็นที่คาดการณ์ว่าต่อไปจีนจะเป็นนักลงทุนรายใหญ่ ในอาเซียนและไทย ในโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งจีนมีพร้อมด้านเทคโนโลยี และทุน เนื่องจากมีประสบการณ์ที่สั่งสมและพัฒนา มาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง ทั้งนี้รัฐบาลจีนมีนโยบายชัดเจนที่จะเข้ามามีบทบาทในอาเซียนมากขึ้น เช่นยุทธศาสตร์ การเลือกเมืองหนานหนิง เมืองหลวงของมณฑลกว่างซี ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของจีน เป็นประตูสู่อินโดจีน และอาเซียน และทุกปีจะมีการจัดงานอาเซียนเอ็กโปที่เมืองหนานหนิง โดยจะมีผู้นำระดับสูงของจีนและประเทศสมาชิกเข้าร่วมงานเป็นประจำทุกปี

นอกจากนี้อาเซียนและจีนจะมีการลงนามความตกลงด้านการลงทุน (ASEAN-China Investment Agreement) ในเร็วๆ นี้ จะส่งผลให้เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน เป็นความตกลงที่ครอบคลุมทุกด้าน

4.3 พัฒนาการของการลงทุนของจีนในไทย

ไทยกับจีนได้ลงนามในความตกลงส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2528 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 ธันวาคม 2528 ผลของความตกลงดังกล่าว ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและหลักประกันให้กับนักลงทุนทั้งสองประเทศว่าจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของประเทศผู้รับ

¹⁵ ฐานเศรษฐกิจ ฉบับที่ 2264 วันที่ 25 - 27 ตุลาคม 2550 “อิทธิพลจีนยกพลประชิดไทย จับตาผดุงเหนือญี่ปุ่น”

¹⁶ <http://www.bangkokbiznews.com>

แนวโน้มการลงทุนของจีนในไทยถูกกำหนดด้วยยุทธศาสตร์ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างจีนกับอาเซียน ตลอดจนกรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (GMS) ซึ่งไทยมีศักยภาพในการเป็นฐานการผลิต และการส่งออกไปยัง GMS และตลาดอาเซียน เนื่องจากลักษณะภูมิประเทศและโครงสร้างพื้นฐานที่อำนวย โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการขนส่งทางบกและทางน้ำระหว่างไทยกับจีนตอนใต้ ตลอดจนความใกล้ชิดทางการเมืองเศรษฐกิจ และวัฒนธรรมระหว่างไทย-จีน

ตลอดระยะเวลา 30 ปีของการลงทุนจีนในไทย มีกลุ่มธุรกิจจีนหลากหลายกิจการเข้ามาลงทุนในไทย ในลักษณะต่าง ๆ กัน ได้แก่ การลงทุนด้านยุทธศาสตร์เพื่อขยายตลาดและการยอมรับตราสินค้า เช่น บริษัทไฮเออร์ อิเล็กทรอนิกส์ (Haier) ผู้ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้า และตู้เย็นรายใหญ่ของจีนเพื่อป้อนตลาดในประเทศ และส่งออก บริษัท TCL Corporation ผู้ผลิตเครื่องรับโทรทัศน์รายใหญ่ของโลก การลงทุนเพื่อลดปัญหาการกีดกันทางการค้า เช่น บริษัท World Best Holding ผลิตสิ่งทอเพื่อส่งออกไปประเทศที่สาม นอกจากนี้ ยังมีการลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์ และชิ้นส่วนอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกลการเกษตร เกษตรแปรรูป ผลิตภัณฑ์ยาง เคมีภัณฑ์ เวชภัณฑ์ เครื่องจักร อุปกรณ์ขนส่งเหมืองแร่ โครงการลงทุนด้านสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ และการลงทุนในธุรกิจบริการ ก็เป็นที่สนใจของนักลงทุนจีนเช่นกัน วิสาหกิจจีนขนาดใหญ่ ที่ลงทุนในไทย ได้แก่ บริษัทไท่ผิง เอทานอล จำกัด เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาธุรกิจไทย-จีน ต่างก็มีความเห็นว่ากลุ่มทุนขนาดใหญ่ในจีน จะมาลงทุนในไทยเพิ่มมากขึ้น ทั้งในธุรกิจด้านพลังงาน ปิโตรเคมี อุตสาหกรรมเหล็ก โลจิสติกส์ โครงการสาธารณูปโภคขนาดใหญ่ อย่างไรก็ตาม การลงทุนจำนวนหนึ่งของจีนไม่ได้เป็นการลงทุนที่ขึ้นขอรับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ทำให้ตัวเลขการลงทุนของ ที่ขึ้นขอรับการส่งเสริม เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการลงทุนทั้งหมดจากจีนในไทย

การลงทุนของจีนในไทยใน ปี 2548 มีมูลค่าการลงทุน 219.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2549 มีมูลค่าการลงทุน 232.67 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ ในปี 2550 มีมูลค่า 378.62 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁷ ซึ่งต่ำกว่าการลงทุนของจีนในสิงคโปร์ อินโดนีเซีย และเวียดนามโดยในปี 2550 โครงการลงทุนของจีนที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มี 26 โครงการโดยวิสาหกิจจีนเข้ามาลงทุนมาก ด้านพลังงานทดแทนเพื่อผลิตเอทานอล นอกจากนี้โครงการขนาดใหญ่อื่น ๆ ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เช่น ภาคบริการ และสาธารณูปโภค ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ขนส่ง เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์ อย่างไรก็ตามโครงการลงทุนของจีน ในปี 2551

¹⁷ 2007 Statistical Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investment :77

และต้นปี 2552 ได้ชะลอตัว อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากวิกฤตการเงินและเศรษฐกิจโลกและ และปัญหาการเมืองภายในของไทย โดยโครงการที่ได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนในปี 2551 มี 27 โครงการ และในปี 2552 (มกราคม – เมษายน)โครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนมี 4 โครงการ¹⁸

วิกฤตการณ์ทางการเงินและเศรษฐกิจโลก โดยเฉพาะในประเทศอุตสาหกรรมชั้นนำและประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น อังกฤษ ฯลฯ ซึ่งเป็นผู้ลงทุนใหญ่ของไทย และของโลก ต้องระดมทุนกลับบริษัทแม่ หรือมีแผนที่จะยกเลิกหรือชะลอแผนการลงทุน ประกอบกับรัฐบาลจีนได้ผ่อนคลายนโยบายด้านการลงทุนในต่างประเทศ จึงเป็นโอกาสของจีนในการเข้าไปมีบทบาทและอิทธิพลในการลงทุนในต่างประเทศ รวมทั้งไทยที่กำลังต้องการเงินทุนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ แต่ก็ต้องประสบกับการแข่งขันจากประเทศเพื่อนบ้าน

4.4 หลักการวิเคราะห์

เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และความล้มเหลวในการดึงดูดการลงทุนของจีนในประเทศไทย การศึกษานี้ใช้กระบวนการวิเคราะห์ SWOT โดย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของไทยคือ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) และการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ซึ่งจะวิเคราะห์ใน 2 ส่วนคือ โอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) เพื่อให้เข้าใจถึงสถานการณ์ และศักยภาพของไทยในการเป็นแหล่งลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การเสนอกลยุทธ์ในการส่งเสริมการลงทุนจากจีน และเป็นแนวทางในการดำเนินงานของของทีมงานประเทศไทยในนครเซี่ยงไฮ้

การวิเคราะห์ จุดแข็ง (Strengths) เป็นปัจจัยภายในที่ควบคุมได้ และเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้สำเร็จตามเป้าหมาย โดยจะวิเคราะห์เพื่อหาจุดแข็งที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสำเร็จได้แก่การประเมิน สภาพแวดล้อมภายในของประเทศไทย การดำเนินงานของและสถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้

การประเมินจุดอ่อน (Weaknesses) เป็นปัจจัยภายในที่ควบคุมได้ และเป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความสำเร็จในการดำเนินงาน

การวิเคราะห์โอกาส(Opportunities) เป็นปัจจัยภายนอก เพื่อศึกษาและแสวงหาว่า

¹⁸ <http://chineseinfo.boi.go.th>

ประเทศไทยมีโอกาสในเรื่องใดบ้าง และเพื่อค้นหาช่องทางอื่น ที่สามารถทำให้ประเทศไทย มีและประสิทธิภาพ และ ประสิทธิผล มีศักยภาพในการแข่งขัน

การวิเคราะห์ภัยคุกคาม (Threats) ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นว่าไทยมีข้อจำกัดในเรื่องใดบ้างโดยเน้นการวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัย สาเหตุ ที่ส่งผลกระทบต่อ การดึงดูดการลงทุนจากจีน การดำเนินงานของสถานกงสุลใหญ่ และสำนักงานส่งเสริมการลงทุน ณ นครเซี่ยงไฮ้ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้ เช่น สภาพเศรษฐกิจของคู่แข่ง นโยบายของรัฐบาลจีน และประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเด็นการเมือง กฎหมาย เป็นต้น

จุดแข็ง (Strengths)

- **แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง** เป็นการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐ โดยจะ ดำเนินการ โดยการหาผู้ร่วมทุน เพื่อพัฒนาการขนส่งและโลจิสติกส์ ได้แก่ระบบรถไฟ การขนส่งระบบราง การขนส่งทางถนน อากาศ ทางน้ำ พลังงาน การสื่อสาร ซึ่งในการเยือนจีน ระหว่างวันที่ 24-27 มิถุนายน 2552 นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรีได้เชิญชวนจีนให้เข้ามามีส่วนร่วมลงทุนใน โครงการนี้ ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับการลงทุน โครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค เช่น เวียดนาม กัมพูชา ซึ่ง นายเวิน เจีย เป่า นายกรัฐมนตรี สาธารณรัฐประชาชนจีน ได้แสดงความสนใจต่อโครงการดังกล่าว และต้องการลงทุนด้านสาธารณูปโภคในอาเซียน ตามที่ผู้นำจีนได้ประกาศจัดตั้งกองทุนเพื่อความ ร่วมมือด้านการลงทุนอาเซียน-จีน มูลค่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อลงทุนในสาธารณูปโภคใน อาเซียนโดยเฉพาะการเชื่อมโยงการขนส่งระบบรางและถนนภายในภูมิภาค ซึ่งจีนสามารถเข้ามามี บทบาทในการให้สินเชื่อหรือการลงทุน และมีโอกาสสูงที่ต่อไปจีนจะเป็นประเทศผู้ลงทุนรายใหญ่ ที่สุดในไทยในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จัดเป็นโครงการนำร่องที่จะดึงดูดผู้ประกอบการจากจีน ให้ขยายการลงทุนในอุตสาหกรรมอื่นๆ ได้ต่อไป

- **การประกาศให้ปี 2551-2552 เป็นปีแห่งการลงทุน (Thailand Investment Year 2008-2009)** เพื่อเป็นปัจจัยดึงดูดความสนใจของนักลงทุนที่ต้องการย้ายฐานการผลิต และกลุ่มที่มี แผนการลงทุนระยะยาวในภูมิภาค โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้ออกมาตรการ พิเศษเพื่อเร่งรัดการลงทุน ด้วยการให้สิทธิประโยชน์ สูงสุดแก่นักลงทุน ใน 6 กลุ่มอุตสาหกรรม ที่ เป็นประโยชน์อย่างสูงกับประเทศ ได้แก่ 1) กิจการเกี่ยวกับการประหยัดพลังงานและพลังงานทดแทน 2) กิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง 3) กิจการผลิตวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 4) กิจการ ที่เกี่ยวเนื่องกับโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐ 5) กิจการด้านการท่องเที่ยวและเชื่อมโยงกับ ภาคอสังหาริมทรัพย์ 6) กิจการในอุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตผลทางการเกษตรเป็นวัตถุดิบ และใช้ เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ยกเว้นอากรขาเข้าเครื่องจักรทุกชนิด ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นเวลา 8 ปี

ทุกเขต โดยไม่จำกัดวงเงิน ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการลงทุน ใน อัตราร้อยละ 50 เป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สามารถตั้งโรงงานได้ทุกจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ฯลฯ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องยื่นคำขอภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2552 ซึ่งมาตรการที่อำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนมากเช่นนี้ อาจส่งผลกระทบต่อทางจิตวิทยาต่อเวียดนาม ดังที่ปรากฏในเว็บไซต์ด้านลงทุนของเวียดนาม ว่า คาดการณ์ว่าการลงทุนจากต่างประเทศในเวียดนาม ในปี 2552 จะลดลง เนื่องจากภาวะวิกฤตการเงิน และประเทศในภูมิภาคได้มีมาตรการส่งเสริมสิทธิประโยชน์เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ¹⁹

- **ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 13** ในการจัดอันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจ ของธนาคารโลก ประจำปี 2552 เป็นลำดับที่สูงกว่ามาเลเซีย (20) จีน (83) เวียดนาม (92) อินเดีย (122) อินโดนีเซีย (129) แสดงให้เห็นว่าในด้านปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน ไทยยังเป็นที่สนใจของนักลงทุนในระยะยาว²⁰

- **ไทยเป็นแหล่งลงทุนที่มีศักยภาพ** มีความสมบูรณ์ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ และวัตถุดิบทางการเกษตร คุณภาพของแรงงานไทยดีกว่าจีน ค่าแรงโดยเฉลี่ยถูกกว่าเมืองใหญ่ของจีน และโครงสร้างพื้นฐานในประเทศดีกว่าอินโดนีเซีย และประเทศในอินโดจีน แม้จะเป็นรองจากสิงคโปร์และมาเลเซีย แต่ไม่มีปัญหาเรื่อง เชื้อชาติ ศาสนา คนไทยมีน้ำใจไมตรี ไทยกับจีนเป็นมิตรที่มีความสัมพันธ์ที่ดีมาโดยตลอด

- **ไทยตั้งอยู่ในจุดภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม** เป็นศูนย์กลางของภูมิภาค ตั้งอยู่ไม่ไกลจากจีน มีการคมนาคมที่สะดวก เป็น ประตูสู่ประเทศต่างๆ ในอาเซียน GMS และ BIMSTEC (กลุ่มประเทศสมาชิกความร่วมมือแห่งอ่าวเบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทางวิชาการและเศรษฐกิจ หรือ Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC ประกอบด้วย บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย พม่า เนปาล ศรีลังกา และไทย)

นอกจากนี้ จีนสามารถใช้ไทยเป็นฐานการผลิต เพื่อป้อนตลาดภายใน และส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ที่ได้ทำความตกลงเขตการค้าเสรีกับไทย เช่น อาเซียน ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น นิวซีแลนด์ และไทยกำลังอยู่ระหว่างการเจรจาเขตการค้าเสรีกับสหรัฐ เปรู บราซิล เกาหลี อินเดีย ซึ่งร้อยละ 39 ของวิสาหกิจ จีนไปลงทุนในต่างประเทศ มีวัตถุประสงค์ เพื่อการขยายตลาด²¹

- **ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสถานกงสุลใหญ่กับผู้บริหารระดับสูง ของมณฑล** ที่เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาการขออนุมัติลงทุนในต่างประเทศของวิสาหกิจจีน ทั้งนี้จีนให้

¹⁹ <http://www.vietpartners.com>

²⁰ www.kasikornresearch.com

²¹ CCPIT 2009 : 7

ความสำคัญกับสถานกงสุลใหญ่ ในฐานะผู้แทนรัฐบาล เป็นองค์กรที่มีเกียรติ และความน่าเชื่อถือ ในสายตาของภาครัฐและเอกชนจีน การสร้างภาพลักษณ์และความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ การเมืองของไทย จึงค่อนข้างมีน้ำหนัก

- **การทำงานในลักษณะทีมประเทศไทย** ช่วยเสริมจุดแข็ง ลดจุดอ่อนของแต่ละหน่วย ราชการไทยในต่างประเทศ ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีเอกภาพ จุดอ่อน (Weaknesses)

- **ปัญหาความไม่สงบและวุ่นวายทางการเมืองของไทยในปัจจุบัน** ได้บั่นทอนความ น่าเชื่อถือ และความมั่นใจของนักลงทุน ซึ่ง CCPIT สาขานครเซี่ยงไฮ้ มีความเห็นว่านักลงทุนจีน จะให้ความสำคัญกับปัจจัยสภาพแวดล้อมทางการลงทุน โดยเฉพาะนักลงทุนรายใหม่ที่สนใจจะหา แหล่งลงทุนใหม่ การเปลี่ยนรัฐบาลถึง 4 ครั้ง ภายในเวลา 2 ปี การเดินขบวนประท้วงรัฐบาล การ ล้อมทำเนียบรัฐบาล การปิดสนามบิน ล้วนเป็นปัจจัยลบต่อบรรยากาศด้านการลงทุน เกิดความไม่ เชื่อมั่นในความมั่นคงและเสถียรภาพทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยๆ ทำให้ เกิดความ กังวลต่อในความร่วมมือของนโยบายเศรษฐกิจ รัฐบาลไทยจึงควรเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ ให้ดี เพื่อดึงดูดนักลงทุนจากจีน ซึ่งในปี 2551 การลงทุนจากสหรัฐและจีนในไทยลดลงมากกว่าร้อยละ 90²²

- **ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงในเชิงเปรียบเทียบ** เมื่อต้องเผชิญกับการ แข่งขันในตลาดโลกที่รุนแรง นับตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 จนปัจจุบัน พัฒนาการของ ผู้ประกอบการไทยยังเป็นไปอย่างล่าช้า ในขณะที่ปัจจัยต้นทุนวัตถุดิบปรับตัวสูงขึ้น และมีการ แข่งขันจากประเทศกำลังพัฒนาที่มีต้นทุนแรงงานที่ต่ำกว่า ธุรกิจไทยจึงต้องปรับตัวเพื่อยกระดับ ความสามารถในการแข่งขัน โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิต รวมทั้งการ ลดต้นทุนองค์กรอย่างแท้จริง ซึ่งจำเป็นต้องมีการลงทุน เช่น การปรับระบบการผลิต โดยนำ เทคโนโลยีเข้ามาทดแทนการใช้แรงงาน หรือการปรับผลิตภัณฑ์ที่ต้องอาศัยการวิจัยและพัฒนา

- **ไทยยังขาดแคลนบุคลากร** ที่สามารถสื่อสารภาษาจีน

- **การดูแลนักลงทุนจากรัฐบาลไทย** ที่นักลงทุนจีนเห็นว่ายังไม่ดีเท่าที่ควร

- **การขนส่งสินค้าและบริการ (โลจิสติกส์)** มีต้นทุนที่สูง ในปี 2550 ต้นทุนโลจิสติกส์ มีมูลค่าประมาณ 1.6 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 18.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักลงทุนต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในเรื่องนี้มาก เป็นข้อเสียเปรียบของไทยในการ แข่งขันกับประเทศอื่น และการขนส่งที่พึ่งพาทางถนนเป็นหลัก ต้องใช้พลังงานมาก ส่งผลให้ต้นทุน

²² www.kasikornresearch.com

การขนส่งสูง ถึงร้อยละ 86 ในขณะที่การขนส่งทางราง ลำน้ำ และชายฝั่ง สัดส่วนเพียงร้อยละ 2,6,6 ตามลำดับ²³

โอกาส (Opportunities)

- นโยบาย **Going Global** ของรัฐบาลจีน ที่ส่งเสริมให้วิสาหกิจจีนออกไปลงทุนในต่างประเทศ แม้มูลค่าการลงทุนในต่างประเทศของจีนจะเพิ่มมากขึ้น แต่ก็นับว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพที่มี ทั้งนี้ภูมิภาคเอเชียตะวันออก และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเป้าหมายแหล่งลงทุนยอดนิยมของนักลงทุนจีน ซึ่งไทยน่าจะได้ประโยชน์จากนโยบายดังกล่าวของรัฐบาลจีน

- ธุรกิจที่นักลงทุนจีนสนใจไปลงทุนต่างประเทศ คือ ภาคการผลิต การค้า รองลงมาได้แก่ การสำรวจและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ พลังงานทางเลือก การคมนาคม การก่อสร้าง และอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งล้วนเป็นภาคอุตสาหกรรมที่รัฐบาลไทยให้การส่งเสริมทั้งสิ้น

- การใช้ประโยชน์จาก แผนปฏิบัติการร่วมว่าด้วยความร่วมมือเชิงยุทธศาสตร์ไทย-จีน (Joint Action Plan on Thailand-China Strategic Cooperation) ซึ่งเป็นกรอบความร่วมมือ 5 ปี (2550-2554) มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน ใน 15 สาขา ได้แก่ ความร่วมมือด้านการค้าและการลงทุน ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม คมนาคม พลังงาน การศึกษา สาธารณสุขและวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งเป็นโอกาสให้ไทยใช้ประโยชน์จากแผนปฏิบัติการนี้ในการส่งเสริมให้มีการลงทุนจากจีนเพิ่มมากขึ้น

- การจัดตั้งกองทุน **ASEAN-China Investment Fund** มูลค่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นวิสัยทัศน์ของผู้นำจีนที่ประสงค์จะส่งเสริมสภาพคล่องในภูมิภาค และสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนนอกภูมิภาค จัดเป็นกองทุนความร่วมมือที่มีมูลค่าสูงสุดที่จีนเคยจัดตั้ง โดยจะมีการจดทะเบียนกองทุนที่ฮ่องกง และเปิดโอกาสให้นักลงทุนที่สนใจเข้าร่วมด้วย โดยคาดว่าจะเริ่มดำเนินการได้ภายในต้นปี 2553 เพื่อใช้ในการพัฒนาสาธารณูปโภคของอาเซียน-จีน กองทุนนี้จะมีส่วนสำคัญยิ่งในการกระตุ้นเศรษฐกิจ และรักษาสภาพคล่องทางการเงินในภูมิภาค และเอื้ออำนวยให้อาเซียนและจีนสามารถรับมือกับวิกฤตเศรษฐกิจและการเงินโลก

- การผ่อนคลายกฎระเบียบการลงทุนในต่างประเทศของวิสาหกิจจีน และการมอบให้รัฐบาลมณฑลมีอำนาจพิจารณาอนุมัติการไปลงทุนในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ช่วยส่งเสริมให้การไปลงทุนในต่างประเทศของนักลงทุนจีนเป็นไปอย่างสะดวกขึ้น ซึ่งสถิติระบุว่า ร้อยละ 85 ของการไป

²³ www.nesdb.go.th

ลงทุนในต่างประเทศ เป็นการอนุมัติโดยรัฐบาลมณฑล

- จีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันตก ตามแนวทาง Go West Policy เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างภาคตะวันออกที่มั่งคั่งกับภาคตะวันตกที่ยากจนของจีน จีนจึงให้ความสำคัญกับโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง 6 ประเทศ (GMS) มาก และกำหนดให้มหานครฉงชิ่งเป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงภาคกลางกับภาคตะวันตกของจีน และให้มณฑลยูนนานเป็นเมืองหน้าด่านของจีนภาคตะวันตก ที่จะมุ่งลงได้เชื่อมกับสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ (ภาคเหนือไทย-พม่า-ลาว ตอนบน-จีนตอนใต้) รวมทั้งสี่แยกอินโดจีน (จังหวัดพิษณุโลก) ซึ่งเป็นจุดตัดระหว่างเส้นทาง North-South corridor (กรุงเทพ-พิษณุโลก-เชียงราย-เชียงตุง (พม่า)-จีน หรือเชียงราย-บ่อเต็น (ลาว)-จีน) กับ East-West corridor (เมาะละหม่ง-เมียวดี(พม่า)-แม่สอด-พิษณุโลก-มุกดาหาร-ลาว-คานัง (เวียตนาม) ดังนั้น ภาคเหนือของไทยจึงนับเป็นภาคที่มีความสำคัญเป็นศูนย์กลางของ GMS และเมื่อเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจทางตอนใต้ของจีนซึ่งมีการเคลื่อนย้ายความเจริญจากภาคตะวันออกไปตะวันตกของจีน ทำให้ภูมิภาคนี้มีศักยภาพมากขึ้น จึงเป็นโอกาสด้านการค้า การลงทุนกับจีน²⁴

ภัยคุกคาม (Threats)

- วิกฤตทางการเงิน และเศรษฐกิจโลก มีผลกระทบอย่างมากต่อความตั้งใจของวิสาหกิจจีนที่จะไปลงทุนในต่างประเทศ มากกว่าครึ่งหนึ่งของวิสาหกิจจีน ระบุว่าจะลดการลงทุนของตนลง และประมาณร้อยละ 18 ที่แสดงความตั้งใจที่จะย้ายแหล่งลงทุนไปยังประเทศอื่น หรือเปลี่ยนประเภทกิจการ อุตสาหกรรมที่จะลงทุน มีเพียงร้อยละ 7 ที่ระบุว่าจะเพิ่มการลงทุนในต่างประเทศ²⁵

- สื่อมวลชนจีนรายงานข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์การเมืองไทย ที่มีปัญหาความขัดแย้งความไม่มั่นคงทางการเมือง การเปลี่ยนรัฐบาลบ่อย การประท้วง การยึดสนามบิน ส่งผลในทางลบกระทบต่อความเชื่อมั่นประเทศไทย

- ไทยต้องประสบกับการแข่งขันจากประเทศอื่นๆ ในการดึงดูดการลงทุนจากจีน จากแบบสำรวจทัศนคตินักลงทุนจีน ในการตัดสินใจไปลงทุนในต่างประเทศ ที่ดำเนินการโดย CCPIT ไทยไม่ติดใน 10 อันดับแรกของประเทศ ที่วิสาหกิจจีนประสงค์จะไปลงทุนมากที่สุด ในขณะที่เวียตนาม เป็นประเทศที่วิสาหกิจจีนสนใจไปลงทุนมากเป็นอันดับที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 10 ของการลงทุนในต่างประเทศของจีน และสิงคโปร์ เป็นประเทศที่วิสาหกิจจีนสนใจไปลงทุนมาก

²⁴ www.mfa.go.th

²⁵ CCPIT 2009 : 3

เป็นอันดับที่ 7 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6²⁶

เมื่อวิเคราะห์ถึงวัตถุประสงค์ในการไปลงทุนในต่างประเทศของวิสาหกิจจีน จะเข้าใจได้ว่าทำไมเวียดนามและสิงคโปร์จึงดึงดูดการลงทุนจากจีนได้ดีกว่าไทย โดยร้อยละ 24 ของวิสาหกิจจีน ไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อลดต้นทุนในการผลิต และร้อยละ 39 เป็นการลงทุนเพื่อขยายตลาด ซึ่งเวียดนามยังมีค่าแรง และต้นทุนการผลิตที่ถูกกว่า และมีตลาดใหญ่กว่าไทยในเชิงเปรียบเทียบ และเวียดนามยังมีทรัพยากรที่ยังไม่ได้พัฒนามากกว่าไทย ในขณะที่สิงคโปร์เป็นแหล่งลงทุนที่นักลงทุนจีนสามารถไปร่วมทุนหรือควบรวมกิจการ เพื่อรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการบริหารจัดการที่ทันสมัย รวมทั้งการสร้างตราสินค้า ซึ่งร้อยละ 30 ของวิสาหกิจจีน ไปลงทุนในต่างประเทศ เพื่อควบรวมกิจการ และร้อยละ 19 เพื่อสร้างตราสินค้า โดยการควบรวมหรือซื้อกิจการของบริษัทที่ตราผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักหรือมีชื่อเสียงในระดับโลก

เมื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และสถานภาพหรือสถานะของประเทศไทย และสถานกงสุลใหญ่ ณ นครเซี่ยงไฮ้ ในบทที่ 5 จะได้นำเสนอกลยุทธ์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจ และการส่งเสริมการลงทุนจีน ต่อไป

²⁶ CCPIT 2009 : 6

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อสรุป

การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกระตุ้น และพัฒนาเศรษฐกิจของไทย ปัจจัยลบต่างๆ ที่ระบุไว้ในบทที่ 4 ล้วนส่งผลกระทบต่อการลงทุนจากต่างประเทศ ทิศทางการลงทุนของจีนในไทยมีอัตราการขยายตัวที่ลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับการลงทุนของจีนในประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น เช่น สิงคโปร์ เวียดนาม อินโดนีเซีย ดังตารางแสดงมูลค่าการลงทุนของจีนในอาเซียน ในช่วง 3 ปี ตั้งแต่ปี 2548- 2550 ในหน้า 17 ของรายงานการศึกษานี้ ดังนั้นมาตรการเชิงรุกของสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุนฯ ยังเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และสถานกงสุลใหญ่ฯ ในฐานะหัวหน้าทีมประเทศไทย มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริมการลงทุนจากจีนให้มาลงทุนในไทยเพิ่มมากขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ จะนำปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุนจากจีนมาพิจารณา โดยใช้ตาราง SWOT Matrix เพื่อการคิดหากลยุทธ์ ซึ่งจะเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาต่อไป

ตาราง SWOT Matrix จะแบ่งเป็น 8 ช่อง โดยมีช่องปัจจัยหลัก 4 ช่อง คือ จุดอ่อน จุดแข็ง ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน และโอกาส ภัยคุกคาม ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก เพื่อนำมาวิเคราะห์ กลยุทธ์ โดยแบ่งช่องกลยุทธ์เป็น 4 ช่องเช่นกัน โดยนำเอาปัจจัยทั้ง 4 หัวข้อ มาผสมผสานด้วยกัน คือ

1. OS เป็นยุทธศาสตร์เชิงรุก
2. OW เป็นยุทธศาสตร์มุ่งเน้นการพัฒนา
3. TS เป็นยุทธศาสตร์ป้องกันตัว
4. TW เป็นยุทธศาสตร์ประคองตัว

รายละเอียดปรากฏในตาราง SWOT Matrix ในหน้าที่ 34

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว รายงานการศึกษส่วนบุคคลนี้ จึงนำเสนอ ดังนี้

	External Opportunities(O)	External Threats (T)
	External Opportunities(O) 1. นโยบาย Going Global ของจีน 2. แผนปฏิบัติการร่วมไทย-จีน 3. กองทุน ASEAN-China Investment 4. จีนผ่อนคลายกฎระเบียบการลงทุนในต่างประเทศ 5. จีนให้ความสำคัญกับการพัฒนา GMS	External Threats (T) 1. วิกฤตเศรษฐกิจโลก 2. ข่าวด้านลบด้านการเมือง ปรากฏในสื่อมวลชน 3. ไทยมีประเทศคู่แข่งขันแย่งการลงทุนจากจีน
Internal Strengths (S) 1. แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2. BOI ประกาศปีแห่งการลงทุน 3. ไทยอยู่ลำดับที่ 13 จากการจัดอันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจ 4. ไทยเป็นแหล่งลงทุนที่มีศักยภาพ 5. ไทยอยู่ในจุดภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม 6. ความสัมพันธ์ที่ดีของ สกญ. กับ มลฑล 7. จีนให้ความสำคัญกับ สกญ. 8. ทีมประเทศไทย	OS ควรใช้กลยุทธ์เชิงรุก โดยการ 1. ร่วมกับทีมประเทศไทยจัดกิจกรรมเชิงรุก เพื่อดึงดูดการลงทุน เช่น การสัมมนาส่งเสริมลงทุนในไทย การเยี่ยมชมวิสาหกิจจีนที่มีศักยภาพ 2. เหมาะสมกับความต้องการของไทย 3. เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก 4. สร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้นำและผู้บริหารระดับสูงของมณฑลโดยการเยี่ยมเยียน และมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ 5. สร้างความสัมพันธ์กับก.พาณิชย์ และ CCPIT 6. กำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อเลือกส่งเสริมเฉพาะสาขาที่ต้องการ	TS ควรใช้กลยุทธ์ป้องกันตัว 1. ศึกษายุทธศาสตร์ส่งเสริมลงทุนของคู่แข่ง 2. สร้างความแข็งแกร่งและเป็นเอกภาพของอาเซียน 3. สร้างบรรยากาศการลงทุนที่มีเสถียรภาพ รองรับการลงทุนที่มีคุณภาพมากกว่าขยายการลงทุน
Internal Weaknesses(W) 1. ปัญหาความไม่สงบทางการเมือง 2. ขาดแคลนบุคลากรผู้มีความรู้ภาษาจีน 3. การดูแลนักลงทุนยังไม่ดีเท่าที่ควร 4. ข้อจำกัดของโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ 5. ไทยด้าหลังกว่าเพื่อนบ้านในด้านการวิจัยและพัฒนา	OW ควรใช้กลยุทธ์มุ่งเน้นการพัฒนา เช่น 1. เชิญจีนร่วมลงทุนเพื่อใช้ศักยภาพของจีนลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน และโลจิสติกส์ 2. ปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการลงทุน 3. จัดโครงการนำคณะไปดูงานที่ไทยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เห็นศักยภาพทางเศรษฐกิจและการลงทุนของไทย 4. สร้างบุคลากรที่มีความรู้ภาษาจีน 5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และผลิตภัณฑ์ 6. ลงทุนในด้าน โครงสร้างพื้นฐาน การจัดการพัฒนาคน วิจัยและพัฒนา เพื่อเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน/ดึงดูดการลงทุน 7. สนับสนุนการลงทุนของ SME จีน	TW ควรใช้กลยุทธ์การประคอง 1. ทีมประเทศไทยร่วมกันฟื้นฟูภาพลักษณ์ของประเทศ 2. หน่วยงานรัฐเข้าร่วมงานสัมมนา ส่งเสริมการค้า การลงทุน 3. หน่วยงานรัฐจัดโครงการสัญจร อย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ SWOT Matrix

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- **เชิญชวนและสนับสนุนให้จีนเข้าร่วมลงทุนในโครงการลงทุนขนาดใหญ่ของไทย** ตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง ในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ และการประกาศให้ปี 2551-2552 เป็นปีแห่งการลงทุน โดยใช้ศักยภาพของจีนในด้านทุน ประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญในการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลจีนในการส่งเสริมให้นักลงทุนออกไปลงทุนต่างประเทศให้มากขึ้น โดยการจัดตั้งกองทุน ASEAN-China Investment เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในอาเซียนของจีน
- **การพัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์** ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน การสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ และประหยัดพลังงาน เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ เพื่อลดต้นทุนผู้ประกอบการ การพัฒนากำลังคนโดยยกระดับความรู้ความสามารถของบุคลากรในภาคบริการนี้
- **สนับสนุนการลงทุนของ SME จีน** ซึ่งเป็นวิสาหกิจจีนที่มีการออกไปลงทุนในต่างประเทศมากที่สุด โดยส่งเสริม SME ที่สอดคล้องกับการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของไทย
- **สร้างความแข็งแกร่งและเป็นเอกภาพของอาเซียน** เพื่อเป็นแหล่งดึงดูดการลงทุนจากจีน รวมทั้งการร่วมมือพัฒนาด้านการคมนาคม โครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจีนได้ประกาศจัดตั้งกองทุนเพื่อความร่วมมือด้านการลงทุนอาเซียน-จีน มูลค่า 10,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อสนับสนุนและพัฒนาโครงการสาธารณูปโภคในอาเซียน ตามที่นายกรัฐมนตรีของจีนได้กล่าวในระหว่างการเปิดการประชุมโป๋อ้าวฟอรัม เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2552

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

- **ทีมประเทศไทยร่วมจัดกิจกรรมเชิงรุก** ในการส่งเสริมการลงทุนจากจีนให้มากขึ้น เช่น การสัมมนาส่งเสริมลงทุนในไทย การร่วมงานนิทรรศการด้านการลงทุน เรื่องที่ต้องชี้แจงคือไทยเป็นประเทศที่ยึดหลักเศรษฐกิจที่อิงกลไกการตลาด ดำเนินนโยบายเปิดเสรีในสาขาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีการเปลี่ยนรัฐบาลแต่นโยบายด้านการลงทุนไม่เคยเปลี่ยน ทั้งนี้ผู้บริหารของวิสาหกิจจีนแห่งหนึ่งให้ความเห็นว่า ชาวจีนรู้จักแหล่งท่องเที่ยวของไทย แต่ไม่ทราบว่าไทยเป็นที่ตั้งที่ดีสำหรับการลงทุนด้านอุตสาหกรรม ชาวจีนส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าสินค้าส่งออก 3 อันดับแรกของไทยคือ อิเล็กทรอนิกส์ และรถยนต์และอุปกรณ์เกี่ยวกับรถ ดังนั้นเมื่อมีโครงการลงทุนในต่างประเทศ นักลงทุนโดยทั่วไปจะคิดถึงเวียดนาม และมาเลเซียก่อน
- **เน้นการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์ของประเทศ** พยายามสื่อให้สื่อมวลชนจีนและสาธารณชน เข้าใจความมุ่งมั่นของไทยในการแก้ไขปัญหาทางการเมือง โดยการปฏิรูป

การเมืองที่ยึดหลักคุณธรรม และนิติธรรม เพื่อวางรากฐานที่มั่นคงยิ่งขึ้นสำหรับการเมืองไทยในอนาคต ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อปัจจุบันจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะมีความวุ่นวายเกิดขึ้น

- **สถานกงสุลใหญ่ฯ ร่วมโครงการสัญจรกับสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุนฯ** ตามเมืองต่าง ๆ ของจีน เยี่ยมชมบริษัทหรือโรงงานที่มีศักยภาพเพื่อ เชิญชวนให้มาลงทุนในไทย ให้ข้อมูลเกี่ยวกับไทยทุกด้าน ทั้งในแง่ของภาพรวมของประเทศ นโยบายของรัฐบาลไทย และข้อมูลด้านลงทุน รวมทั้งรับฟังเรื่องราวร้องเรียน หรือข้อสงสัย การอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ เช่น การรับรองเอกสาร การตรวจลงตรา

- **สร้างและพัฒนาความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้นำและผู้บริหารระดับสูงของมณฑล** ควรมีการเยือน และกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอเนื่องจากจีนให้ความสำคัญกับเรื่องสายสัมพันธ์มาก และจีนเป็นประเทศที่มีระบบราชการเข้มแข็ง และมีอำนาจ ภาคเอกชนจีนไม่ว่าจะเป็นบริษัทใดต้องได้รับอนุมัติจากภาครัฐในการออกไปลงทุนในต่างประเทศ นอกจากนี้ควรสร้างเครือข่ายกับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศของจีน (CCPIT) ในท้องถิ่นด้วย เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาท ในการแนะนำและส่งเสริมวิสาหกิจจีนในการไปลงทุนในต่างประเทศ ทั้งนี้สถานกงสุลใหญ่ฯ มีภาพลักษณ์ที่ค่อนข้างดีมีความน่าเชื่อถือ และมีเกียรติในสายตาของภาครัฐและเอกชนจีน ในฐานะตัวแทนรัฐบาล ทำให้การติดต่อสัมพันธ์ และความร่วมมือต่างๆ เป็นไปได้ง่ายขึ้น

- **การจัดโครงการนำภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนมาไทย** เพื่อให้เห็นศักยภาพทางเศรษฐกิจต่างๆ ของไทย และเป็นโอกาสในการสร้างความใกล้ชิดคุ้นเคย กับผู้บริหารภาครัฐและเอกชน จีน ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการประสานงานและการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ดูแลต่อไปในอนาคต จึงควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณสำหรับโครงการเช่นนี้อย่างต่อเนื่อง

- **ศึกษาวิธีดำเนินงานของคู่แข่ง** เช่น เวียดนาม และสิงคโปร์ ที่เป็นแหล่งรองรับการลงทุนจากจีนที่ใหญ่ เป็นอันดับ 1 และ 2 ในอาเซียน เป็นกลยุทธ์เกาะติดคู่แข่ง เพื่อชี้นำ เตือนภัย เลียนแบบ และปรับปรุง การดำเนินงานด้านการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาอุตสาหกรรม และธุรกิจไทย

- **การพัฒนาเว็บไซต์ Thaibizchina.com** ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง และสถานกงสุลใหญ่ฯ ในจีน อีก 8 แห่ง จากเดิมที่จัดทำเป็นภาษาไทย เน้นข้อมูลเศรษฐกิจของจีน เส้นทางและโอกาสด้านการค้า การลงทุนในจีน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับภาคธุรกิจไทย โดยให้จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับไทยเป็นภาษาจีน และเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับโอกาส เส้นทางในการลงทุนไทย เพิ่มขึ้น ก็จะเป็นช่องทางเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจ และศักยภาพด้านการลงทุนของไทยอีกทางหนึ่ง

- เพิ่มอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่สำนักงานเศรษฐกิจการลงทุน เนื่องจากจีนเป็นประเทศที่กว้างใหญ่ แต่ละมณฑลมีพื้นที่ ประชากร และขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่กว่าไทย สำนักงานฯ ไม่มีบุคลากรเพียงพอที่จะทำงานเชิงรุก เนื่องจากต้องดูแลพื้นที่หลายมณฑล
- ปรับปรุงวัฒนธรรมในการทำงานของ ทีมประเทศไทย มีการกระจายของข้อมูลข่าวสารไปสู่สำนักงานต่างๆ และภาคเอกชน สำหรับข้อมูลที่ไม่มีชั้นความลับ เพื่อให้ประโยชน์ได้ และให้ผู้สนใจสามารถค้นข้อมูลได้ตามความต้องการ
- การแลกเปลี่ยนฝึกงานข้าราชการก่อนออกประจำการ โดยให้ไปฝึกและอบรมที่กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม เพื่อรับทราบข้อมูล ความต้องการของภาคเอกชนด้วย และเปิดโอกาสให้ข้าราชการจากหน่วยงานที่มีสำนักงานในต่างประเทศ ได้มาร่วมการฝึกงานก่อนออกประจำการที่กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อได้รับทราบงานในมิติอื่นๆ เช่น ด้านการเมือง ความมั่นคง การทูต งานวัฒนธรรม รวมทั้งการพัฒนาทักษะข้าราชการเพื่อให้มีความสามารถในงานด้านพิธีการทูตและงานรับรอง การชี้แจงข้อมูล ตลอดจนการใช้วิจารณญาณในการเลือกข้อมูล การให้ข่าว ซึ่ง ล้วนเอื้อประโยชน์ต่อผู้ประจำการในต่างประเทศ จะทำให้การทำงานที่ประเทศไทยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีความเข้าใจในความสำคัญของแต่ละเนื้องาน เป็นประโยชน์แก่การประสานงาน
- การสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์กับภาคส่วนต่างๆ ของสังคมในจีน เช่น สถานศึกษา ชมรมนักธุรกิจไทย-จีน เพื่อให้มีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างสร้างสรรค์และสม่ำเสมอ เป็นที่แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการสร้างทัศนคติที่ดีต่อไทย โดยการจัดตั้งสรรค์ เสวนา สัมมนา บรรยายสรุป

5.3 ข้อเสนอเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

รายงานนี้เป็นการศึกษาแนวทางส่งเสริมประสิทธิภาพในการดำเนินงานส่งเสริมการลงทุนจากจีน การศึกษาครั้งต่อไปน่าจะพิจารณาศึกษาในรายละเอียดของแต่ละมณฑล และรายอุตสาหกรรม เพื่อจะได้ปรับกลยุทธ์ในการดึงดูดการลงทุนจากจีนให้เหมาะสมกับความต้องการของนักลงทุนจากแต่ละมณฑล

5.4 สรุปสู่ทางในการส่งเสริมการลงทุนจากจีน

แม้ไทยจะไม่ได้เป็นประเทศยอดนิยมในการไปลงทุนต่างประเทศ ของวิสาหกิจจีน แต่ไทยก็เป็นประเทศหนึ่งในอาเซียนที่จีนนิยมเข้ามาลงทุน จากสภาพที่ตั้งที่ได้เปรียบในเชิงภูมิศาสตร์ เพราะอยู่ไม่ไกลจากจีน มีตลาดขนาดใหญ่รองรับ ได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียน

GMS และ BIMSTEC รวมทั้งประเทศอื่นๆ ที่มีความตกลงการค้าเสรีกับไทย

นอกจากนี้โครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง และการจัดตั้ง ASEAN-China Investment Fund จะมีส่วนในการเสริมสภาพคล่องในภูมิภาค และสร้างความมั่นใจให้กับนอกภูมิภาค เพราะโครงการใหญ่ทั้งสองโครงการจะมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจของไทย จะสามารถดึงดูดกลุ่มทุนขนาดใหญ่ของจีนได้เพิ่มมากขึ้น และเป็น การสร้างรากฐานที่สำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย ในขณะเดียวกัน วิกฤตเศรษฐกิจและการเงินของโลก ก็เปิดโอกาสให้จีนเข้ามามีบทบาทในอาเซียนได้มากขึ้น

สำหรับปัญหาด้านการเมือง และความวุ่นวายทางการเมืองของไทยในระยะ 2-3 ปีมานี้ ทำให้จีนหันไปลงทุนประเทศอื่นในอาเซียน เช่น สิงคโปร์ เวียดนาม อินโดนีเซีย มาเลเซีย มากขึ้น หน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะสถานกงสุลใหญ่ ต้องทำงานหนักขึ้นเพื่อชี้แจง ให้จีนได้ทราบว่าไทย มีกฎหมาย และความตกลงคุ้มครองการลงทุนกับจีน ทุกอย่างดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ธุรกิจหรือผลประโยชน์ของต่างชาติจะไม่ได้รับผลกระทบจากความวุ่นวายทางการเมือง เนื่องจาก มุมมองทางการเมืองของจีนกับไทยนั้นต่างกัน ตามลักษณะการเมืองการปกครองของประเทศ ซึ่งนัก ธุรกิจจีนเข้าใจว่ารัฐเป็นผู้มีอำนาจสั่งการและควบคุมทุกอย่าง ในขณะที่ระบบการค้าและเศรษฐกิจ ของไทยเป็นระบบเสรี รัฐบาลไม่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของการทำงานบูรณาการทีมประเทศไทย สถานกงสุลใหญ่ฯ สามารถมีบทบาท สนับสนุนสำนักงานเศรษฐกิจการลงทุนฯ และภาคเอกชนไทย ด้วยการเป็นผู้นำเข้าพบเพื่อเจรจาหารือกับผู้นำและผู้บริหารระดับสูงของเมืองหรือมณฑล เนื่องจากจีนยังถือหลักพิธีการทูตอย่าง เคร่งครัด และภาครัฐจีนยังเป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมการออกไปลงทุนในต่างประเทศ และการ ดูแลนโยบายเศรษฐกิจ ซึ่งภาคเอกชนไทยเห็นว่าสถานกงสุลใหญ่ฯ จะสามารถช่วยธุรกิจขนาดกลาง และเล็กที่ยังขาดเครือข่าย เข้าไม่ถึงหน่วยงานภาครัฐได้เป็นอย่างดี และยังเห็นประโยชน์จากการที่มี สถานกงสุลใหญ่ฯ เป็นผู้นำและมีบทบาทในด้านเศรษฐกิจ และคาดหวังว่าการทำงานของหน่วย ราชการไทยในต่างประเทศจะได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บรรณานุกรม

- อนุรักษ์ ชนบุญรักษ์. 2551. “ภาวะการณลงทุนโดยตรงจากจีนในประเทศไทย ปี 2551”
สำนักความร่วมมือการลงทุนต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- ปรีเชศ พริยะมาสกุล . 2551. “ การลงทุนจีน ก้าวสู่เวทีโลก.” สำนักงานเศรษฐกิจการทุน
ณ นครเชียงใหม่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- ศุภวุฒิ สายเชื้อ. 2546. “เศรษฐกิจต้องรู้.” ประชาชาติธุรกิจ: 2
- “การลงทุนของจีนในต่างประเทศ.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://www.thaibizchina.com/thaibiz/index.php?option=com_content&task=view&id=615&Itemid=1
- การลงทุนจากต่างประเทศมีแนวโน้มชะลอตัว จากสถานการณ์การเมืองและปัญหาเศรษฐกิจโลก.”
2551.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.kasikornresearch.com> 2551 .
- การลงทุนภายใต้กรอบ WTO.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: http://www.wtothailand.or.th/documentcenter.php?trans_id=340&page=6.1-2
- จีน: คลื่นลงทุนลูกใหม่ของศตวรรษที่ 21. ” 2551 . [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.kasikornresearch.com>
- ทุนจีนยึดสามเหลี่ยมทองคำในลาว.” 2550. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=93579>
- “ไทย&ยุทธศาสตร์การลงทุนข้ามชาติของจีน.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.scb.co.th/LIB/th/article/kra/2547/k1663.html> 2547.
- ธนาคารกสิกรไทย. “ นโยบายดึงดูดการลงทุนต่างชาติของจีน.” [ออนไลน์] . เข้าถึงได้จาก
:http://www.soc.cmu.ac.th/~yunan/investment/cn_invest.htm
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย .2549. “เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน กับ
ผลกระทบต่อการลงทุนในอาเซียน”
- “ มาตรการส่งเสริมการลงทุนปีโอไอ 2552...หวังกระตุ้นยอดขอรับการลงทุนส่งเสริม
กว่า 6 แสนล้านบาท.” 2551. ศูนย์วิจัยกสิกรไทย 14, 2345 (2551)
- “วิวัฒนาการของนโยบายการส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศของจีน.” [ออนไลน์] .
เข้าถึงได้จาก : <http://www.chineseinfo.boi.go.th/CIC/Document/Reference/ShowDoc.aspx?cName=40>
- “ภาพรวมการลงทุนโลกปี 2551.” 2551. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก www.boi.go.th

- “อภิรุกรกิจเงินยกพลประชิดไทย :จับตามองคาดเหนือญี่ปุ่น.” 2550. *ฐานเศรษฐกิจ* (25- 27 ตุลาคม)
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก[http://www.thannews.th.com/detailnews.php?id=T0422641](http://www.thannews.th.com/detailnews.php?id=T0422641&issue=2264)
&issue=2264
- “SWOT Analysis.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก:<http://www.drmanage.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=538635252&Ntype=3>
- China Council for the Promotion of International Trade. 2009. “Survey on Current Conditions of and Intention for Outbound Investment by Chinese Enterprises”
- Frost Stephen. 2004. “Mainland Chinese outward direct investment in Southeast Asia: How Much is invested, and what does it mean for ASEAN?” City University of Hong Kong .
- “World Investment Report 2008.” 2008. United Nations Conference on Trade and Development
- “About Investment Policy Reviews.” [Online]. Available : <http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemid=3534&lang=1>
- “China Relaxes Rules on Outbound Investment.” 2009. [Online]. Available: <http://www.unpan.org/Regions/AsiaPacific/PublicAdministrationNews/tabid/1115/mctl/ArticleView...>
- “For Chinese brands, and effort to ‘go global’.” 2005.[Online]. Available:<http://www.nytimes.com/2005/06/28/business/worldbusiness/28iht-brands.html>
- “Foreign Direct Investment.” [Online]. Available: <http://www.unctad.org/Templates/StartPage.asp?intItemId=2527&lang=1>
- “MOFCOM amends China’s Outbound Investment Rules.” 2009. [Online]. Available:[http://www.evershed.com/uk/home/articles/index1.page?ArticleID= templateddata%5CEvershed](http://www.evershed.com/uk/home/articles/index1.page?ArticleID=templateddata%5CEvershed)
- “The Definition of Foreign Direct Investment.” 2550. [online]. Available:<http://learnersl.in.th/blog>
- United Nations Conference on Trade and Development. 2008. “World Investment Report 2008: Transitional Corporations and the Infrastructure Challenge.”
- <http://www.fdi.gov.cn> (for statistics and general information on Foreign Direct Investment in China)
- “2006 Statistical Bulletin of China’s Outward Foreign Direct Investment.”2006. [Online]. Available: <http://hzs2.mofcom.gov.cn>

- “2007 Statistical Bulletin of China’s Outward Foreign Direct Investment.” 2007. [Online].

Available: <http://hzs2.mofcom.gov.cn>

ภาคผนวก ก

ชื่อเต็ม และคำย่อ ที่ใช้ในรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

ภาษาอังกฤษ

Foreign Direct Investment (FDI)

China Council for the Promotion of International Trade (CCPIT)

China-Africa Cooperation Forum (CACF)

China National Petroleum Corp. (CNPC)

State Administration of Foreign Exchange (SAFE)

The Ministry of Commerce of the People's Republic of China (MOFCOM)

United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

ภาษาไทย

ประเทศสมาชิกอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (The Greater Mekong Subregion: GMS)

ประกอบด้วย ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม และจีน (ยูนนาน)

กลุ่มประเทศสมาชิกความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอล สำหรับความร่วมมือหลากหลายสาขาทาง

วิชาการและเศรษฐกิจ (Bay of Bengal Initiative for Muti-Sectoral Technical

and Economic Cooperation: BIMSTEC) ประกอบด้วย บังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย

พม่า เนปาล ศรีลังกา และไทย

ภาคผนวก ข

การลงทุนของจีนโดยตรงในต่างประเทศ/ภูมิภาค 20 อันดับแรก เมื่อสิ้นปี 2007

表 3: 2007 年末中国对外直接投资存量前二十位的国家 (地区)

序号	ประเทศ/ภูมิภาค 国家 (地区)	存量 (亿美元)	มูลค่าลงทุน(USD 100 ล้าน)
1	中国香港	ฮ่องกง	687.8
2	开曼群岛	เกาะเคย์แมน	168.1
3	英属维尔京群岛	เกาะบริติชเวอร์จิน	66.3
4	美国	สหรัฐอเมริกา	18.8
5	澳大利亚	ออสเตรเลีย	14.4
6	新加坡	สิงคโปร์	14.4
7	俄罗斯联邦	รัสเซีย	14.2
8	加拿大	แคนาดา	12.5
9	韩国	เกาหลีใต้	12.1
10	巴基斯坦	ปากีสถาน	10.7
11	英国	อังกฤษ	9.5
12	中国澳门	มาเก๊า	9.1
13	德国	เยอรมัน	8.5
14	南非	อัฟริกาใต้	7.0
15	印度尼西亚	อินโดนีเซีย	6.8
16	尼日利亚	ไนจีเรีย	6.3
17	哈萨克斯坦	คาซัคสถาน	6.1
18	蒙古	มองโกเลีย	5.9
19	苏丹	ซูดาน	5.7
20	日本	ญี่ปุ่น	5.6

ที่มา จาก 2007 Statistical Bulletin of China's Outward Foreign Direct Investment

ภาคผนวก ก

Survey on Current Conditions of and Intentions for Outbound Investment by Chinese Enterprises (2009)

Executive Summary

After two preliminary trials in 2005 and 2006, China Council for the Promotion of International Trade conducted the “Survey on Current Conditions of and Intention for Outbound Investment by Chinese Enterprises” from December of 2008 to February of 2009. We standardized the samples and enlarged the scale to present an in-depth landscape of the current conditions of and intention for outbound investment by Chinese enterprises as China adopts the “Going Global” strategy to encourage outbound investment, and the development of outbound investment by comparing the results of this survey and the previous two surveys. This survey was also intended to find out Chinese enterprises’ opinions on and demand for the “Going Global” policies and service system adopted by the Chinese government.

The survey was organized by CCPIT and conducted by the 19 sub-councils of CCPIT, i.e. Jiangsu, Guangdong, Shenzhen, Dalian, Guangxi, Jinan, Sichuan, Shaanxi, Wuhan, Shanghai, Zhuhai, Henan, Hunan, Xiamen, Guangzhou, Yunnan, Hangzhou, Hebei and Electronics & Information Industry Sub-council. The survey covered member enterprises of CCPIT that have been engaged in import and export and whose annual revenues exceed RMB 1 million. However, because the samples were taken randomly, some enterprises which are not up to the requirements were also taken as samples.

The survey was taken in the form of questionnaire which consists of questions on the current conditions of and intention for outbound investment by Chinese enterprises, profile of Chinese enterprises and their opinions on the “Going Global” policies and service system of the Chinese government. The questionnaire was directly completed by the samples or under the assistance of the personnel of CCPIT sub-councils. The survey was conducted between December of 2008 and February of 2009. 46% of the questionnaires, 1,104 in number, were retrieved.

The similar surveys in 2005 and 2006 were jointly conducted by CCPIT and Asia Pacific Foundation of Canada (APF). APF also rendered much assistance for this survey. In addition, some local and industrial sub-councils of CCPIT helped the head office in distributing and retrieving the questionnaire. We hereby express our gratitude to them for their assistance.

The copyright of the data and all the reports for the survey is owned by CCPIT. The use of such data and reports by other institutions or individuals must be authorized by CCPIT.

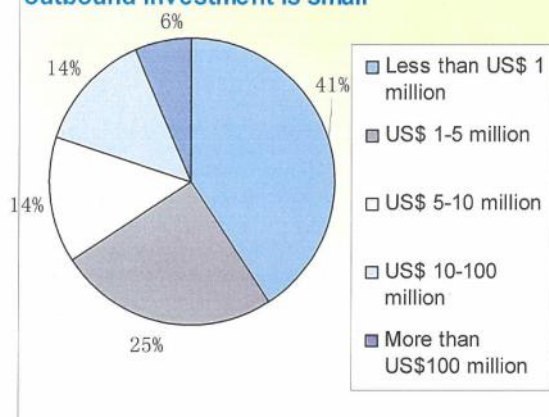
Chapter I Current Conditions of Outbound Investment by Chinese Enterprises

1. Number of enterprises that invest overseas

315 enterprises, accounting for 28% of the total 1,104 surveyed enterprises, invest overseas. This ratio is much lower than that in the similar survey carried out in 2006. This is mainly because the geographical distribution and sample size are expanded.

2. Small size of outbound investment

Graph 1.1: The size of current outbound investment is small

About two thirds of the surveyed enterprises that invest overseas indicate that their existing outbound investment is less than US\$ 5 million. The enterprises whose outbound investment is over US\$ 10 million account for 20% of the total.

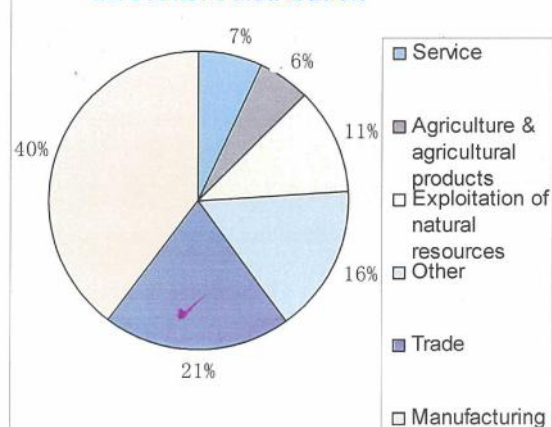
Compared with the survey in 2006, the proportion of enterprises whose outbound investment is less than US\$ 5 million drops from 73% to 66%, while that of enterprises whose

outbound investment is over US\$ 100 million grows from 3% to more than 6%.

In general, the size of outbound investment made by Chinese enterprises is still small, but has grown significantly over three years ago.

3. Wide distribution of target industries

Graph 1.2: Industry-specific investment distribution

The outbound investment made by Chinese enterprises is distributed in many industries. Manufacturing, including IT products, is the first choice, followed by trade which attracts 21% of the surveyed enterprises. Over 10% of the enterprises invest in the exploitation, transportation and processing of natural resources. A small

Survey on Current Conditions of and Intentions for Outbound Investment by Chinese Enterprises (2009)

proportion of them invest in agriculture, production of agricultural products, finance, business, technology and other service industries.

4. Distribution of destinations

Over 60% of the enterprises that invest overseas have business presence in East Asia and Southeast Asia, growing significantly from 45% in 2006. This shows that East Asia becomes more attractive to Chinese enterprises. Africa becomes a hotspot destination comparable with West Europe and North America by attracting 22% of the enterprises. A small number of the enterprises choose to invest in Latin America and Oceania.

20% of the enterprises invest in U.S. and Hong Kong which attract the largest number of Chinese investors. Vietnam is becoming an important destination for Chinese investment, which attracts 10% of the enterprises.

Graph 1.3: Region-specific investment distribution

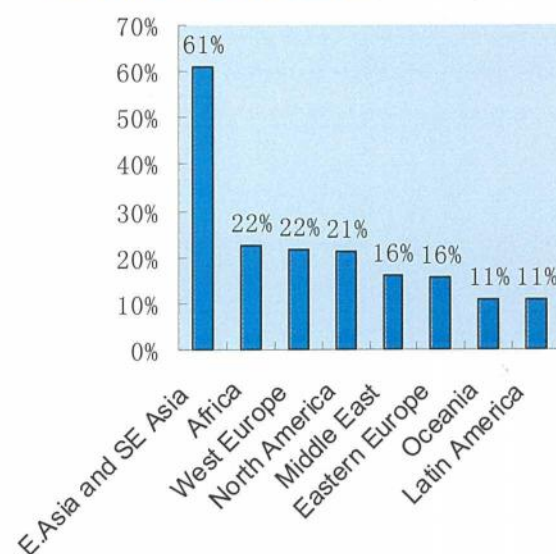

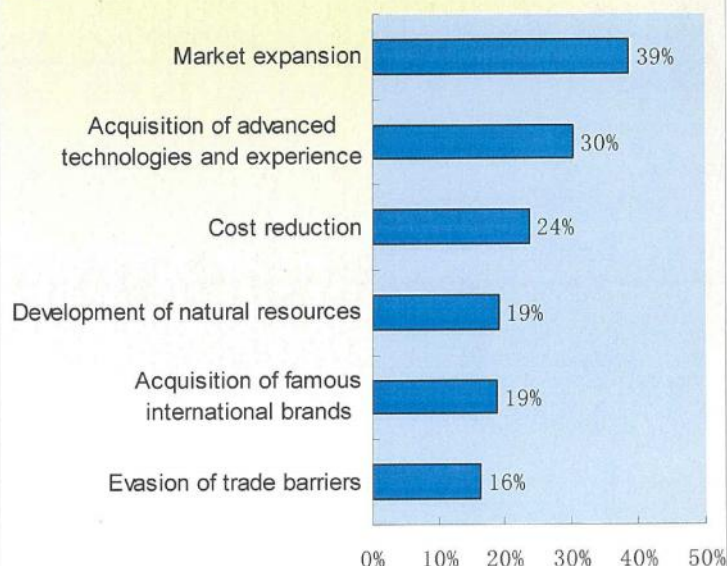
Table 1.1: Top 10 destinations for Chinese investors

Country/Region	Number of enterprises	Proportion
U.S.	63	20%
Hong Kong	62	20%
Japan	35	11%
Vietnam	33	10%
Germany	25	8%
Australia	25	8%
Singapore	19	6%
Russia	15	5%
U.K.	13	4%
India	13	4%

5. Investment purposes

Market expansion is the primary purpose for Chinese enterprises to invest overseas, followed by the acquisition of advanced technologies and managerial experience, and then cost reduction. Development of natural resources, acquisition of famous international brands and evasion of trade barriers are also the purposes for which Chinese enterprises invest overseas.

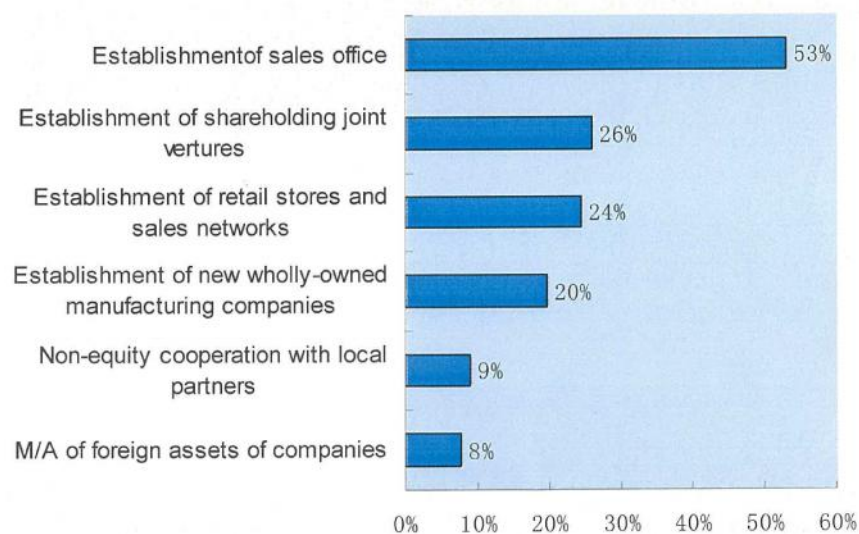
Graph 1.4: Market expansion is primary purpose for outbound investment

6. Models of outbound investment

Over half of the enterprises establish their own sales office in foreign countries, indicating that this model is still the most frequently used by Chinese enterprises, followed by the establishment of joint venture with local partners, and self-operated retail stores, sales networks and new wholly-owned companies. Less than 8% of the enterprises invest overseas in the form of M&A which has not become the mainstream choice by Chinese enterprises.

Graph 1.5: The establishment of sales offices is the model most frequently used by Chinese enterprises to invest overseas

ประวัติผู้เขียน

นางพาสนา พุทธิกำพล

วัน เดือน ปี เกิด	9 กรกฎาคม 2497
การศึกษา	- อักษรศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม อันดับ 2) มหาวิทยาลัยศิลปากร - BA Honours (International Politics) Victoria University of Wellington , New Zealand - อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองกงสุลใหญ่ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเชียงใหม่ กระทรวงการต่างประเทศ
ประวัติรับราชการ	
พ.ศ. 2522	เจ้าหน้าที่การทูต 3 กรมองค์การระหว่างประเทศ
พ.ศ. 2524- 2525	เจ้าหน้าที่การทูต 4 กรมองค์การระหว่างประเทศ
พ.ศ. 2526 - 2528	รองกงสุล และกงสุล สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง
พ.ศ. 2529 - 2531	เจ้าหน้าที่การทูต 5 กรมองค์การระหว่างประเทศ
พ.ศ. 2532	เจ้าหน้าที่การทูต 6 กรมสารนิเทศ
พ.ศ. 2533 – 2536	ลาติดตามคู่สมรส ซึ่งปฏิบัติราชการ ณ สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเวลงิงตัน
พ.ศ. 2536 – 2539	เจ้าหน้าที่การทูต 6 และ 7 กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
พ.ศ. 2540 – 2541	ลาติดตามคู่สมรส ซึ่งปฏิบัติราชการ ณ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเชียงใหม่
พ.ศ. 2542 – 2546	เจ้าหน้าที่การทูต 7 และ 8 กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ
พ.ศ. 2547	เจ้าหน้าที่การทูต 8 กรมสารนิเทศ
พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน	รองกงสุลใหญ่ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครเชียงใหม่